

Taxa postala
plattita in num
No. 30523/1934
Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.
Baron L. Pop
10. Telefon: 18-60. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lei.

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszer-
kesztő: Dr. Mar-
ton Ernő. Re-
dactor responsabil-Felelős szerkesz-
tő: Jámbor Ferenc. Administator
delegat si girant responsabil-felelős
igazgató: Schwartz Endre. Proprie-
tar-tulajdonos: Fraternitas S. A. E.
de Editura. Registrul publicatiilor
periodice No. 43. Bos. 889. 1933.
Tribunalul Cluj, Secția III.
Szerda, július 10.
1940-5700. Tamuz 4.
XXIII. évfolyam, 153. szám.

A TERMÉSZET CSAK EGYETLEN BESZÉLŐ ÉS KÉT HALLGOSZERVVEL AJANDÉKOZOTT MEG BENNUNKET, HOGY TÖBBET HALLJUNK ÉS KEVESEBBET BESZÉLJÜNK.
BESZÉLNI ANNYI, MINT VETNI, HALLGATNI ANNYI, MINT ARATNI.
KEVESEBET BESZÉLVE RITKAN, SOKAT BESZÉLVE SOKSZOR VAN ALKALMUNK BANKODNI.
AKI VIGYAZ SZAJARA ÉS NYELVERE, AZ SOK KELLEMETLENSÉGTŐL VEDI MEG LELKÉT.
HOGYAN KIVANHATOD, HOGY MAS MEGŐRIZZE TITKODAT, AMIDŐN TE MAGAD SEM VAGY KEPES ARRA?

Pierre Laval

Ma ül össze a francia nemzetgyűlés, hogy új alkotmányt adjon Franciaországnak. E pillanatban nem tudjuk még, hogy voltaképpen mit is tartalmaz ez az alkotmány, azonkívül, hogy közelebb hozza Franciaországot a totális rendszerekhez. Köztudomású viszont, hogy az új alkotmány megalkotója Pierre Laval. Ő fogja előterjeszteni az alkotmány-tervezetet, ő képviseli e pillanatban a kialakulóban lévő, új Franciaországot.

Pierre Lavalt erre a szerepre nemcsak gazdag politikai múltja, hanem Olaszország-
hoz való kapcsolatai is predestinálják. Mű-
nema óta valahányszor felmerült a francia-
asz feszültség és ezzel együtt a békés meg-
oldás keresése, mindannyiszor előtérbe ker-
ült Pierre Laval neve. Nem egyszer járta be
a világsajtót az a hír, hogy Laval Rómában
járt Mussolininél, jöhet ezeket a híreket
mindannyiszor meg is cáfolták. A közvéle-
mény azonban elő volt készítve arra, hogy ha
Franciaországnak szüksége lesz Olaszország
barátságára, úgy akkor fontos szerep jut
majd Lavalnak. Kevesen hitték azonban, hogy
ilyen tragikus körülmény fogja előtérbe he-
lyezni Lavalt, mint amilyen Franciaország
háborús veresége és a fegyverszüneti szerző-
dés megkötése volt.

1935-ben, amikor kitört az olasz-abesszin
háború, tehát az a fordulat, amely kezdete
volt a mai háborúhoz vezető európai politi-
kai fejlődésnek, — Laval másodikban volt
Franciaország miniszterelnöke. Miután
ugyanaz év januárjában egyezményt kö-
ött Rómában Mussolinivel, a keletafrikai
háború és a szankciós politika kapcsán azon
áradozott, hogy elkerülve a francia-olasz
viszony végső kizáródását. Ezt részben sike-
rült is elérnie. 1936 januárjáig tartotta ke-
zében a kormányrudat. Ekkor jött a nép-
fronti kormány és a jobboldali Laval szemé-
lye háttérbe került.

Voltaképpen mint szélsőséges baloldali
kezdte politikai pályafutását. Mint kommunis-
ta képviselő vonult be a francia kamarába,
azután a szociálistákhoz került, de ezeket is
elhagyta, hogy később Tardieuval kerüljön
össze egy táborban a jobboldalon. Több kor-
mányban volt tagja, Briand kabinetjében
kezdte miniszteri pályafutását a közmun-
kai tárca élén. Első ízben Petain marsall
ajánlatára kapott Lebrun elnöktől kormány-
alakítási megbízást és nem véletlen játéka,
gy most is Laval áll Petain mellett.

Kétszer volt miniszterelnök, többször volt
ügyminiszter és most helyettes miniszter-
elnök a háborús vereséget szenvedett és új
öntözet kereső Franciaországnak. Politikai
pályafutásának kiemelkedő és minden bizony-
nyal legemlékezetesebb állomása két háború-
hoz fűződik. Az abesszin háború idején a
Loare-Laval tervvel tette emlékeztetéssé ne-
vét, azzal a tervvel, amely elbukott ugyan, de
amelyet hívek és ellenzők egyaránt gyakran
emlegettek azóta, főleg azért, mert ha sike-
rült volna, más irányt adott volna a vilá-
g történelmének. Akkor le is tűnt Laval napja.
Most újra kisütött a francia tragédia nyo-
lán. Laval néhány napon át habozott és vo-
akodott belépni a tragédia felszámolásá-
tálaló Petain-kormányba: nem olyan politi-
kusnak való szerep ez, akiben annyi a bec-
ség, mint Lavalban. Petain újra latba ve-
tette személyes befolyását és megtalálta La-

Szigoru intézkedések az állam egységes és totális rendjéről

Nichifor Crainic propaganda miniszter fogadta a külföldi sajtó képviselőit

Lemondott Horia Sima, Radu Budisteanu az új kultuszminiszter

BUCURESTI, július 9. (Rador). A belügy miniszter közleményt adott ki, amelyben felhívja a figyelmet az állam egységes és totális politikai rendjével kapcsolatos intézkedésekre. A közlemény rámutat arra, hogy szigorúan tilos:
a) Előszóban vagy írásban az ország mai fennálló politikai szervezetének megváltoztatását propagálni, amint az a Nemzet Pártja létesítéséről szóló törvényben meg van állapítva.
b) Titkos egyesületeket alakítani, vagy szervezni a fentebbi cél érdekében.
c) Ujjáalakítani a feloszlott egyesületeket, vagy folytatni azok működését.
d) Minden olyan cselekedet, amellyel alá akarják ásni a törvény által elismert egységes és totális politikai szerv tekintélyét, vagy megghiusítani működését.

Radu Budisteanu lett az új kultuszminiszter

Bucuresti, július 9. (Rador). Őfelsége Károly király az alábbi rendeletet bocsátotta ki:
„II. Károly, Isten kegyelméből és a nemzet akaratából Románia királya, az összes jelenlevőknek és az eljövendőknek egészséget!
Látván Horia Sima kultuszminiszterünk lemondását, az alkotmány 41-ik szakasza alapján elrendeltük és elrendeljük:
1. szakasz: A lemondást elfogadjuk.
2. szakasz: Radu Budisteanut kinevezzük kultuszminiszterünknek.
3. szakasz: Gigurtu mérnök miniszterelnökünk meg van bízva rendeletünk végrehajtásával.
CAROL R.
Ing. Ion Gigurtu a minisztertanács elnöke.
A 41. számú közlemény a következő: Július 8-án este 8 órakor Őfelsége előtt Gigurtu miniszterelnök jelenlétében tette le a törvényes esküt Radu Budisteanu kultuszminiszter.

A propaganda miniszter nyilatkozatot adott a külföldi sajtónak

Bucuresti, július 9. (Rador). O. W. Cizeket, a propagandaügyi minisztérium sajtótanácsosát helyettes sajtóigazgatónak nevezték ki és a külföldi sajtó vezetésével bízták meg.
Nichifor Crainic propagandaügyi miniszter megújította Al. Rădulescu osztályfőnök államtitkári megbízatását.

Kinevezések és megbízatások

Bucuresti, július 9. (Rador). Nichifor Crainic nemzeti propagandaügyi miniszter hétfőn délután fogadta a külföldi sajtóattasékat, tudósítokat és újságírókat. A propagandaügyi miniszter az alábbi beszédet tartotta ez alkalommal:
— Mint a nemzeti propagandaügy vezetője és aki ifju koromban távirati ügynökségünk levelezője voltam Németországban, melegen üdvözlöm a külföldi sajtó romániai képviselőit. Saját tapasztalatomból ismerem a helyzetükből folyó nehézségeket, hogy egy idegen állam vendégeiként kell tájékoztatniuk a nemzetközi hírgyűnéseket, de azt is jól tudom, hogy mindezek a nehézségek örömmé változnak, ha a hivatás egyetlen feltételének a tiszta igazságot tekintik. Önök a szép és vendéglátó Romániában gyakorolják hivatásukat. Az ország jelenleg nehéz időket él át, ezek okainak kutatására most nem alkalmas a pillanat. Önök bizonyára észreveszik mi a lényeges az eseményekben, meg tudják különböztetni az igazságot a hazugságtól és a valóságot a csalékony látszattól. Országom jelenlegi fájdalmát egyes esetekben rossz-akaratu és hazug propagandára használják fel a határokon túl, azzal a szándékkal, hogy államunk alapintézményeit helyezték rossz fénybe. Önök, akik közöttünk ének és dolgoznak, felmérhetik e között az ugynevezett propaganda és országunk békés magartása közötti különbséget. Váratlanul súlyos csapás ért bennünket. Lemondással válaszoltunk, ami nem gyávaság, hanem a nemzetközi helyzet hősies megértése a legfájdalmasabb áldozat árán. Nem csekély dolog kétféle született román feláldozása, akiket nem államunk érdekében, hanem a balkáni béke és az európai háboruban résztvevő nagyhatalmak érdekében áldoztak fel. Aki Romániának ezt az áldozatát az életről való lemondással fogja fel, csatlakozik. Gyakran átéltünk már ilyen pillanatokat s a románság mégis fennáll kétezer éves ősi földjén.
— A jelenlegi nemzeti kormány alapja éppen történelmi folytonosságunknak a törhetetlen tudata. Ebben az értelemben s eltérően az eddigi demokrata kormányoktól, visszatérünk hagyományainkhoz, mely Románia földrajzi és gazdasági helyzetén nyugszik. Ez a kormány az önök működésétől tárgyilagosági szellemet, igazságszeretetet és a helyzet (Folytatása az utolsó oldalon)

valban azt a politikai tekintélyt, akire szükség volt az új Franciaország talpraállításához.
Laval vállalta a trágikus szerepet. Ma új alkotmányt ad Franciaországnak. Teljes szakítást fog-e jelenteni előterjesztése a köztársasági demokráciával, vagy kompromisszumot fog keresni a hagyományok és az új korszellem között. Laval, ha radikális volt a baloldalon, a kompromisszumok és összeegyeztetések embere lett a jobboldalon. Nem valószínű, hogy nagy forradalom zászlóvivőjének csapjon fel, inkább az alkalmazkodás és időmitás egyengetőjének a szerepét fogja vinni.

Dél-Amerika vámunió előtt

A délamerikai gazdasági élet jellegzetesége abban áll, hogy az onnan kiinduló áru forgalom néhány kikötővárosból messze földre áramlik: Európába, Észak-Amerikába, Ázsiába. Ha Dél-Amerikában fokozódik a munkateljesítmény, akkor ez nem jelenti a délamerikai államok egymás közötti produktív árukereskedésének szor galmazását, hanem inkább a tengerentúli gazdasági kötelezettségek és függőségek kiépítését. Így történt, hogy Buenos-Aires, Montevideo, Rio, Callao és Val Paraiso, az öt kikötőváros a legnagyobb jelentőségre tett szert Argentína, Uruguay, Brazília, Peru és Chile termékei szempontból.

Ezen országok arcuata ugyszólván megmutatja, hogy mit jelentenek a hatalmas városok és kikötők a világkereskedelem szempontjából. Beláthatatlan terjedelmű mögöttes országreszek huzódnak el, amiknek termelvényeit nem cserélik ki egymás között, hanem kiviszik a nagyvilágba, holott erre a kölcsönös kicserélődésre is szükség van, amit bizonyít a régóta hangzatosított kívánság, hogy Dél-Amerika dolgozon immár egymásért is, nemcsak a külföld számára. Szorosabb együttműködést — évek óta hallani lehet ezt a jelszót, amit ugylátszik, az utóbbi időben kezdenek valóra váltani.

Nyilván ennek a jelszónak valóra válása jegyében akarják a Montevideóba egybehívott délamerikai gazdasági konferencia programját megállapítani. Az európai háboru meggyorsítja a program megvalósítását és világosan mutatja, hogy a háboru hova vezet az egyik világérsz külkereskedelmét. Az argentinai kivitel 32 százaléka 1935-39. években Németországba, Skandináv országokba, Hollandiába, Belgiumba és Luxemburgba irányult. Ezt a kiviteire szánt árutömeget most, a háboru következtében az angol blokádnak megsemmisítésével fenyegeti. Ugyanez áll nagyrészt a többi délamerikai ország kivitelére, a braziliai kávéexportra, a gabonára, kukoricára, a fagyasztott húsról, a nyersbőrre, a gyapjura és az ércekre, amiket bőséggel ontanak ezek az országok. Ha pedig a kivitel csökken, akkor egész Dél-Amerikában ugrásszerűen emelkedik a munkanélküliség, a jómódúak visszahúzódnak, az állam gépezete nehézkes és Dél-Amerika máror-holnapra nem tudja megszervezni a munkanélküli segély rendszerét.

Roppant sok nyersanyaga van Dél-Amerikának, de alig van ipara. Ipari cikkeit Észak-Amerika küldte, továbbá Anglia, Franciaország, és Németország, valamint kis hányadot a többi kisebb európai ország. Behozataluk volt — Mexikót kivéve — kőolaj tekintetében is a délamerikai országoknak. Brazília teljes földolaj szükségletét importtal fedezte, Chile hasonlóképpen. Argentínában vannak ugyan petróleum-mezők, Comodoro Rivadariában, Plaza Huinaultban és Mendozaiban föl is dolgozzák a nyersanyagot, még sem tud teljesen lemondani az idegen nyersolajról és annak termékeiről. Az egész világ nyersolaj-importra berendezett országait részben a középamerikai Curacao és Aruba erőtelepei látják el Venezuelából. Amióta azonban angol csapatok szállottak meg ezeket a szigeteket, főleg Curacaot, a Shell-rafinériák központját, a gyárak kizárólag a francia és angol hadseregnek és flottáknak dolgoztak, a francia-angol viszony radikális változása óta az angoloknak és részben Észak-Amerikának. A többi délamerikai állam tehát kényszerül most Mexikó felé fordulni,

amely az egyetlen jobban szituált állam a délamerikai országok között.

Kivüle még Bolívia jöhet tekintetbe a kőolajtermelés dolgában. Santa Cruz de la Sierra körül elterülő petroléum-mezőkkel. Ezeket egyelőre nem aknázták ki, de a szükség erre is rá fogja kényszeríteni az országot és bizonyára rövidesen megindulnak nagyarányban a furási munkálatok. Hatalmas verseny indul meg az új helyzetben a nyersanyag után, különösen pedig a hajtóerők nyersanyagáért, amely immár politikai tényező lett. Argentína és Brazília legszegényebbek a délamerikai államok között kőolajban, de egyuttal szénben is. A háborúig Anglia és Németország óriási mennyiségben küldték ide a szenet. Ez a behozatal immár megszűnt és az említett országok a jövőben Chiléből kényszerülnek majd szénszükségleteiket beszerezni. Néhány hónap óta egyébként chilei szénszállító gőzösök rendszeresen hozzák a szenet Buenos-Ayresbe.

A háború hónapjai tehát roppant átalakulásokat idéztek elő Dél-Amerikában. Plasztikusan mutatják ezek az állapotok, hogy a gazdasági és politikai kapcsolatok mennyire összefüggnek Európa és Amerika között is. Azóta a kereskedelmi szerződéseknél egészen új rendszere alakult ki a délamerikai államok egymás közötti forgalmában. Januárban Argentína és Brazília között olyan szerződés jött létre, amelyké vámkedvezményekkel már szinte a vámunióra emlékeztetnek. A sajtó egy részében hangoztatják is a két ország közötti vámunió szükségességét. Bizonyos, hogy valahányszor a világpiac nagyobb rázkódásokat megy keresztül, valahányszor az eddig bevált organizmus meglazul akár politikai, akár gazdasági fejlődések következtében, akár konjunktúrális ingadozások miatt, a délamerikai országok sietnek összefogni. Ezt immár évek óta tapasztalják, de így volt ez a világháborúban, ugyanígy a világháborút követő világháború során és így van ez most is.

A különbség mindössze annyi, hogy Dél-Amerika országai most már nem az export tekintetében egyeznek meg, hanem arról gondoskodnak, hogy egymás között szorosabb kontinentális gazdasági egységben éljenek. Argentína és Brazília befojást akar és fog gyakorolni a bolíviai termékek fölött főleg azért, mert szerencsére igen jól kiépített utjai és vasutjai vannak. Argentínai és braziliai vasutak, közutak és olajvezetékek ugyanis a bolíviai petroléum-mezők központja felé irányulnak. És miközben Brazília kereskedelmi flottáját meg nagyobbítja, Argentína felismeri, hogy neki is ki kell építenie kereskedelmi flottáját, hogy Kolumbia, Mexikó és Chilével kifizesthesse kereskedelmét. Roppant vállalkozások ezek úgy, hogy a magántőke gyöngének bizonyulna azok végrehajtására és emiatt maga az állam kell majd, hogy kapitalistaként lépjen fel.

Egyelőre még csak beszélnek a délamerikai vámunióról, de ha a háború után a világgazdaság újjáépítési folyamata megindul, bizonyos, hogy ez az unió is létre fog jönni. (a. s.)

A nemzeti elvek békés megvalósítása

Miként kell a nacionalizmust alkalmazni

Az *Universul* mai száma a következőket közli:

A Románia, a Nemzet Pártjának hivatalos lapja, a mai számában a következő igen figyelemreméltó cikket írja:

A romániai nacionalizmus a maga legteljesebb képviselői útján hivatva van arra, hogy Nemzetünk és Államunk életét új alapokra fektesse és az új világ ritmusa szerint építse fel.

Nem könnyű feladat ez. A román megvalósítások nem fejlődtek mindig a legtermészetesebb irányban, az ország intézményeit nem teremtették meg valamennyit a legegészségesebb elvek szerint.

Egyes befolyások és irányzatok, amelyeknek kutatása e percben és ezen a helyen nem aktuális, eltérítették a román nemzeti állam normális fejlődésének irányát. Amint az eleven szervezetek életében, úgy a nemzetek életében is a hibás fejlődés helyreigazítását csak a végtelen türelem és a végtelen gondosság teremtheti meg. Ennélfogva a kormány, amely magára vállalta a román nacionalizmus minden rétegeinek hitét és munkaerőjét, proklamálta szilárd elhatározását, hogy nem tér el az integrál nacionalizmus egyetlen parancsától sem és ezáltal leszögezte a román elsőbbséget teljes mértékben. Ennélfogva módszeres terv szerint és általános jellegű intézkedések keretében meg is fogja ezt valósítani. Ezt a dolgot meg kell érteni és teljes mértékben értékelni kell. Meg kell érteni, mert a háború óta most van az első kormány, amelynek elvi alapja az összes nemzeti kívánságok módszeres megvalósítása.

Amint mondtuk: a nemzeti és állami életünk eltért a maga normális fejlődésétől. A természetes utra való visszatérés és az etnikai elsőbbség elültetése csakis nagy gondossággal fokozatosan és erőszak nélkül történhetik meg. Ennek a felfogásnak a komolyságában, amely nem egy csoportnak a véleményét képviseli, hanem összes nacionalista pártjaink programját, a román lakosság a legbiztosabb garanciáját láthatja annak, hogy legmélyebb óhajai meg fognak valósulni. Ez a megvalósulás életerős lesz, amely messze túl lép a felületen mozgó jelenségeket.

Ezeknek az elveknek fokozatos alkalmazása az elvek módszeres és rendezett alkalmazása módot fog nyújtani arra, hogy társadalmi életünkben a legmélyebb átalakulások egyikét hozza létre anélkül, hogy egyetlen polgárt is megzavarnának azok a konvulziók, amelyek az ilyen átalakulásoknál kikerülhetetlenek. Nem fog megzavartatni életében és munkájában sem a nem román elem. Az integrál nacionalizmus kormányának reformja a legelőkeltebb csendben és a legteljesebb rendben megy végre. Igaz viszont, hogy ennek a nyugalomnak és rendnek a biztosítása függ nagy mértékben attól a nyugalomtól és okosságtól, amellyel a nem román körök a mi társadalmi életünk radikális átalakulását fogadni tudják. Az okosságuktól fog függeni nagy mértékben az ő nyugalomuk is. A kormány az ő ténykedésének alapjait az integrál nacionalizmus elveinek békés megvalósítását teszi. Azoknak a férfiaknak tekintélye, akik ezt a nagy reformot vállalják, a legbiztosabb garancia, hogy ezek a reformok nyugalomban és a legelőkeltebb rendben fognak végbemenni.

Abban a békés harcban, amit az etnikai nemzeti elem visz, hogy viszonyra saját országában ama jogait, amiket a mi területünkön újabban elsórt idegen elemek kaparintottak meg maguknak, véglegesen győzedelmes fejezet az, hogy ez a probléma immár nem szenved többé halasztást, hogy megszünt a halk és üres szónoklatok korszaka és a reális megvalósítások gyakorlati terére lépünk. Senkinek se jut eszébe, hogy olyan nehéz és komplikált műveletet, mint a gazdasági élet, vagy a szabadfoglalkozás nacionalizálása, egyik napról a másikra meg lehet teremteni. A megvalósulások módszereiben, programszerűen, megrázkódás nélkül fognak bekövetkezni. A szófecsérlés és a teljes romanizmus álma között, hogy mi a gazdasági, kulturális és termelőélet minden ágazatában a magunk urai legyünk odahaza, vannak fokozatok, amelyeket szem előtt kell tartani. Ezzel egyidejűleg azonban meg kell kezdeni azokat az akciókat, amelyek a román nép jövőjét és életét érdeklik.

Sem üldözés, sem egyeseknek bizonyos kategóriákból való elszigetelt kizárása, nem adja meg az alapos eredményt és nem oldja meg a problémát, amely ma és mindenkor állandó, amely az állam és a nemzet egész szervezetét érinti, annak minden szempontjaiból. Mi több: az, ami a probléma csendes és békés megoldását elősegíti, az a tény, hogy ma a probléma nemzetközi jellegű oltott, számos európai államot érint, amelynek mind néke érdeke, hogy a homogén nemzetek közé ékelődött idegen elemek helyzetét mennél gyorsabban megoldja. A nem román elemeknek is, akiket a probléma direkt érint, figyelembe kell venniük azt, hogy türelmességünk és engedékenységünk — amelyet gyakran oly rosszul, sőt több ízben tragikus módon háláltak meg, — ezáltal sem fogja magát megtagadni. Adják bizonyítékát okosságuknak, amellyel megvárják azokat a törvényeket, amiket az állam vezetői előkészítenek. Semmi sem fog egyénenként történni, hanem minden a maga együttműködésében, törvényes alapon, még azok számára is, akik semmibe vették a törvényeket, kezdve a vendégkeretet szent

törvényétől. A hivatalos körök pedig tudják, hogy vannak már ilyen irányban törvények, de azokat nagyon fogyatékosan alkalmazták. A nacionalizálás kezdetét azonnal megéreznek, ha a létező törvényeket és rendeleteket szigorúan és őszintén alkalmazzák. Ebből a célból azonban biztos kéz kell, amely gáléron ragadja a közigazgatás tüzeltembereit, bárkik legyenek is azok, akik az idegen elemektől megvesztegettetni hagyják magukat. Ezzel a szerencsétlen rendszerrel az idegen elem annyit értett magának és az országnak, amely őt befogadta, a mi vendégkeretű népünknek, de saját várakozásainak is.

Az integrál nacionalizmus elvei a megvalósítás küszöbén

A Timpul ismerteti a Gigurtu miniszterelnök rádió beszédét, amely pontos megjelölést adta az integrál nacionalizmus jellemző elemeinek. Az a tény, — írja a lap, — hogy a kormányban a háború utáni nemzeti mozgalom képviselői jelen vannak, mutatja, hogy ennek az áramlatnak a programját fogja megvalósítani, hogy előmozdítsa a nemzet értelmiségét, politikai és nemzeti életében az etnikai elemet. A cél elérésére módszeres ut vezet. Ez nagyjelentőségű szempont, annál inkább, mert az új kormányzat első feltétele a rend, a nyugalom megőrzése és minden elcsúsztatott akció elkerülése, nehegy bármilyen válság keletkezéséig. Ennélfogva attól a módszertől, amelyet az integrál nacionalizmus elveinek alkalmazása követni fog, függ magának a programnak a sikere. A kormány eddigi nyilatkozataiból világos, hogy ezeknek az elveknek az alkalmazása anélkül fog megtörténni, hogy bármilyen zavart provokáljon, még a nem román körökben is. De viszont ezeknek a köröknek okosságától, jóérzésétől és az új rendszerhez való alkalmazkodási képességétől függ, hogy ez a program megrázkódás nélkül legyen végrehajtható. Az integrál nacionalizmus megvalósítása az egész kormány programja és magában foglalja általában a román aspirációk összességét. E nagyszabású reform-munkához az egész közvélemény abszolút okossága szükséges. Hi-rek keringenek, amelyek között egyik képtelenebb a másikkal. Hitelt adnak az ember idegen rádiók hamis, vagy rosszul értett híreinek. Ezek a híresztelések nagyon ártanak az országnak. Ezek fenyegetik a mai egyetemesül állapotot, amelyre pedig a mai válságos időkben rendkívül szükség van. A közvélemény vegye tudomásul, hogy hatóságainknak nincs titkolni valójuk. Az igazság a kelendő napvilágra jut. A hírek szétpukkanásnak és akkor azok, akik hittak bennök, látni fogják, hogy milyen hibát követtek el. Ennélfogva: csend, bizalom, hallgatás.

Németországba telepítik az észak-bukovinai és beszarábiai németeket

A „Siebenbürgisch Deutsches Tageblatt“ cikke az orosz fennhatóság alá jutott németek helyzetéről

Sibiu, július 9. Az erdélyi szászok legnagyobb sajtószerve, a „Siebenbürgisch Deutsch Tageblatt“ részletesen foglalkozik a kérdéssel, mely az utóbbi idők eseményei folytán a beszarábiai és bukovinai németek számára fejeződött. A minden bizonnyal beavatott forrásból értesülő lap bejelenti cikkében, hogy az északbukovinai és beszarábiai németeket át fogják telepíteni Németországba. A cikk megállapítja, hogy az orosz megszállás következtében egyetlen északbukovinai, vagy beszarábiai német sem szenvedett kárt, teljesen alaptalan tehát az a hír, hogy Csernovicban a Német Házat lerombolták volna. Az orosz katonaság vezetői mindenütt a legnagyobb előzékenységgel bántak a németekkel. A németek által lakott házakat német- és orosznyelvű táblákkal jelölték meg s a táblák hangoztatják, hogy ezek a házak külön védelem alatt állnak. A csernovici német konzul bejárta Észak-Bukovinát és meggyőződött arról, hogy a németek biztonságáról mindennap gondoskodás történt.

A lap a továbbiakban hangoztatja, hogy az északbukovinai és beszarábiai németeket a német birodalomba költöztetik át. Az hogy az áttelepítési bizottság még nem érkezett meg Beszarábiába, könnyen érthető, hiszen a több, mint száz ezer ember átköltöztetéséhez nagy előkészületekre van szükség. Föltehetjük, írja a cikk, hogy a volhyniai németekhez hasonlóan, itt is egész falvakat, községeket zárt tömegben telepítenek át meghatározott telepítési területre.

Természetesen azokról a németekről van

szó, akiknek állandó lakhelye az oroszok által megszállott területen van, annak azonban nincs értelme, hogy azok a németek, akik odaváló illetőségük ugyan de az ország más részében kaptak munkát, most ezt a munkahelyüket elhagyják. A lap felszólítja az oroszok által megszállott területekről elmenekült németeket, hogy térjenek vissza földjeikre, hogy onnan az után zárt tömegben települhessenek át Németországba.

Bukarestben már a kora reggeli órákban kapható a repülőgépen érkező UJ KELET

Elárúsítóhelyek:

- Gara de Nord
- Calea Griviței
- Tutungerie Marghiloman
- „ Lido
- „ Scala
- „ Atene Palace
- „ Str. Regală
- „ Str. Academiei
- Deb. de ziare Pasajul Academiei
- Deb. de ziare Calea Victoriei (szemben a Telefonközponttal)
- Tutungerie Café de la Paix
- „ Carpați
- „ Hotel Esplanade
- „ Hotel Luvru
- „ Cal. Vict. colț Bul. Academiei
- „ Brezoiuanu
- „ Hotel Princlar
- „ Lăpscani
- „ Prefectura Ploiești
- „ Postei

A hadsereg felszerelése érdekében

A hadseregnek sok pénzre van szüksége. Jegyezzetek tehát hadsereg-felszerelési pénztárjegyeket (bonokat), amelyek minden nap a hivatalos órák alatt a nagybankoknál, valamint a pénzügyigazgatóságnál jegyezhetők, ahol az ehhez szükséges őrlepek (blanketták) is kaphatók.

Ezek a kötvények a legkedvezőbb feltételű állampapírok, mivel 4.5 százalékkal kamatoznak. Jegyezhető három, vagy öt éves lejáratu bon, ahogyan a jegyzőfél akarja. Hat hónap múlva az állam a jegyzett összeg egyötödét (husz százalékat) visszafizeti, míg a három, vagy öt éves határidő lejáratáig az egész összeget.

Hat hónap múlva az esedékes 20 százalékos részlettel és a szelvény összegével adó fizethető az államnak, tartományoknak, vagy a községnek.

Akinek a lejárat előtt pénzre van szüksége, a Banca Națională-tól a név-érték 70 százaléknak megfelelő lombardkölcsönt kaphat bonjaira, ugyanígy kamat mellett.

Minden román állampolgár, aki az ország érdekét szíven viseli, köteles pénzével elősegíteni a hadsereg felszerelését.

Cluj megye prefektusa
MANOLE ENESCU ezredes

Itt, a szenát magam, mint a szenátorok a resve a róluk i saik, az újság szomszédos hel valami hajlíthól. E két hata közül egyik sen valóban hasonl közötti viszony tásuk által magukat, ez ut hatalomnak, az be taszit valak

A szenátor valamivel, ami ruszaitól. Az nagy hamutart országban, ah nyugalmi állapot garták har hanem akár amit itt „Fun ősszegyjűitk e urnában. Ez a füstté és ham az apokaliptik szenátor úrtól.

Három nő is Érdekes, hogy a mandátumát zója azzal a j közelebbi választott szenátor maradt helyet között volna, példa mások igen mulatság az amerikai sz akivel foglalko gas homloka é világgazdaság besz vey hiu, min érezhett hata a lapokban fel gon mosolyog van? Jelenetét engedett meg a kormányzón basához hason kozott hönster őmaga is töle téma lenne a

De ime meg tor, aki egy tóli övezett ahogyan az el goloikat elké meg mindig r tökéletesen m fele kérdéseir rendszer, ame őta igyekezne az eljövendő szenátor, aki kem, hogy B idős, mint No ugyanolyan k világra és me amerikaiak tá jövendő hábor

Más szenát köszöntenek, tes szakállu, Mások kace mert nem ige mert megszok vegyének tud arizonai szen nincsen elődje visel, a legfr közzül, ő pedi mondhatnók, született. A k ri. Energikus szabb ideig e pedig alkall góan végig h nekem mondo is megismert, maradtak vol A fiatalok érdekel, ak érfiut — m esony, de er sági tisztre h de az ameri nélkül, ő röv ces, határozó venőt esztene szláv kinézés és zömök ter cia híjján va nek, amelyek kimélhetik m

Az amerikai szenátus

*

Itt, a szenátus előcsarnokában úgy érzem magam, mint egy színház kulisszái mögött: a szenátorok a reggeli lapokat nézik át, kevesre a róluk írott cikkeket, mialatt kritikusaik, az újságírók, akikről kicsit félek, a szomszédos helyiségben gyűlnek össze, akár valami hajhathatatlán bírák a holtak világából. E két hatalom közötti viszony, amelyek közül egyik sem lehet meg a másik nélkül, valóban hasonlít a színészek és a kritikusok közötti viszonyhoz, mert ha az előbbieket hivatásuk által jelentékenyebbnek is érzik magukat, az utóbbiak korlátlan urai annak a hatalomnak, amely felemel, vagy a mélységbe taszít valakit.

A szenátor urak azonban rendelkeznek valamivel, ami megkülönbözteti őket cerberuszaitól. Az előcsarnokban kerekében egy nagy hamutartó gördül ide és oda. Ebben az országban, ahol a mozgást istenítik és a nyugalmi állapotot proskribálták, még a cigaretták hamuját sem hagyják nyugton, hanem akárcsak a holtak maradványait, amit itt „funeral home”-nak neveznek, összegyűjtik egy nagy, könnyen mozgatható urnában. Ez az urna egy fajta Pantheonja a füstté és hamuvá vedlett dohányynak. És ez az apokaliptikus szekér az egyik dohányzó szenátortól a másikhoz gördül.

Három nő is van a szenátus tagjai között. Érdekes, hogy az egyik férjének köszönheti a mandátumát: ez, Alabama állam kormányzója azzal a joggal rendelkezve, hogy a legközelebbi választásokig betöltse a megválasztott szenátor visszavonulása révén üresen maradt helyet, anélkül, hogy sokat gondolkodni volna, kinevezte feleségét. Ha ez a példa másoknál is követésre talált volna, igen mulatságos helyzetet idézett volna elő az amerikai szenátusban. A szenátor asszony, akivel foglalkozunk, igen komoly hölgy: magas homloka és ősz haja van, egyszerűen és világosan beszél — és kevésbé rosszakaratu, vagy hiu, mint sok férfi kollégája. Mit is érezhetett hatalmas férje, amidőn elolvasta a lapokban feleségének első beszédét? Vajon mosolyog-e, amidőn felesége zavarban van? Jelenetet rögtönöz-e, amidőn tulsokat engedett meg magának? Mindenesetre ennek a kormányzóknak a története, aki egy török basához hasonlóan száz rabszolgát ajándékozott hönyszerített feleségének, hogy végül ömaga is tőle függjön, remek vígjáték-téma lenne a Broadway számára.

De ime megérkezett az öreg Norris szenátor, aki egy régmódi, rózsásarcu, fehér hajjal övezett valódi angolnak néz ki, úgy, ahogyan az elmúlt nemzedék jenkiei az angolokat elképzelték. Noha hetvenöt éves, még mindig remek a tartása. Vidáman, egy tökéletesen meglehetősen ember kifejezésével felel kérdéseimre, azt állítva, hogy az egész rendszer, amelyet a mai vezetők már öt év óta igyekeznek bevezetni, össze fog omlani az eljövendő kormányzás folyamán. Borah szenátor, aki tíz évvel ezelőtt úgy tűnt nekem, hogy Beethovenhez hasonlít, szintoly idős, mint Norris kartársai; de még mindig ugyanolyan két ideálista szemekkel néz a világra és még most is hisz abban, hogy az amerikaiak változtatják magukat az eljövendő háborútól.

Más szenátorok közelünkbe jönnek, hogy köszöntsenek. Így például ez a fehér, szögletes szakállú, pirosnyakkendős ideges ur is. Mások kacagnak és keveset beszélnek — mert nem igen tudnak sok mindenről, vagy mert megszokták, hogy mindent hallgatással vegyének tudomásul. Ezek közül való egy arizonai szenátor is, aki arról híres, hogy nincsen elődje, mert az állam, amelyet képvisel, a legfiatalabb a 48 szövetségi állam közül, ő pedig első szenátora: szinte azt mondhatnánk, hogy spontán generáció utján született. A kiváló Barclaire fiatalabbnak néz ki. Energikus boxoló kinézése van és hosszabb ideig ő kalauzolt engem, ugyanakkor pedig alkalma volt hallgatagon és mosolygósan végig hallgatni mindazt, amit kollégáim nekem mondtak és ezzel olyan részleteket is megismert, amelyek máskülönben titokban maradtak volna előtte.

A fiatalok közül különösképpen Lafollette érdekel, akinek apját — igen tekintélyes férfit — már régebben megismertem. Alacsony, de erőteljes, izmos természetével lovasági tisztre hasonlít és szép barna szemével, de az amerikaiakat jellemző energikus állás mellett, ő rövid beszédet intézett hozzám érve, határozott hangon. A körülbelül negyvenöt esztendő Nye szenátor leginkább egy szálv kinézésű proletárra hasonlít: alacsony és zömök természet, kemény és minden elegancia híján való. Ő is híve azoknak az érveknek, amelyek szerint az amerikaiak megkímélhetik magukat egy olyan háború kö-

vetkezményeitől, amely más államok között robban ki. Valószínű, hogy magánkezdeményezésből indította meg az eljárást azok ellen, akik óriási hasznokat húztak az elmúlt világháborúból — eljárást, ami ismertté tette nevét Európában is. Ő tudja igen jól, hogy a nagy háborus hasznok elleni új törvényeket nem fog lehetni alkalmazni, vagy ügyesen ki fogják kerülni azokat. A legérdekesebb az, hogy Nye háboruspártinak tekintti Rooseveltet, mert az felfegyverzi országát. Eszmei rokona Nyenek Pittman szenátor, ez a robusztus természetű, jellegzetes amerikai típus. Megfogalmazása, amely szerint a hadviselőknak maguknak kell eljőnniök Amerikába, hogy vásároljanak, hogy helyben fizessenek és saját felelősségükre szállítsák el a vásárolt hadianyagot, mely benyomást keltett Európában. Körülbelül ugyanaz a típus, de még több bizalmat kelt, Wagner szenátor, aki a régi iskolához tartozó és ma már nemlétező németet testesíti meg. Olyan ember, akire kételkedés nélkül biznám rá családomat.

Roosevelt ellenfelei közül a legérdekesebb azonban a nyolcvanéves Glass szenátor. Elmesélte nekem, hogyan lett szegény nyomdászól műhelyfőnök, majd szerkesztő és végül laptulajdonos; ama kérdéseimre, hogy gazdag-e, tagadólag válaszolt. Amidőn az elnökkel beszél, megnyugt és ráncos öregember arca eltorzul, úgyhogy előtűnnek fogai — amelyek valódi devalorizáltan aranyból készültek. „Mindig barátja voltam” — jelenti ki — „most azonban ellenfele vagyok. Nem valami kényelmes dolog saját pártom ellen harcolni...” A szenátor folytatja, fejtegetve ismert vádjait Roosevelten ellen.

Amidőn szemére veti, hogy minden skrupulus nélkül leértékelte az aranyat; amidőn századszor elismétli, hogy Roosevelten „ezüstkanállal a szájában született” — ne-

vetséges kép, amelyet azonban az egész világ használ — hosszú és hegyes füleit figyelem, aminőkkel csak az embergyűlölők rendelkeznek és arra gondolok, hogy neki több ezüstkanala van, mint Rooseveltnak. Amidőn a szenátor azt mondja, hogy igen könnyű mások pénzét tékoználni, én nekiszegem a kérdést: milyen más pénzzel rendelkezhetik végeredményben egy államférfi? És hozzátesszem: Lincoln még mások vétét is ontotta egy eszme szolgálatában — és napjainkban mégis nemzeti hősként tisztelik. E szavak hallatára a szenátor arca még jobban eltorzul, még keserűbb kifejezést ölt — és déli hangsúllyal felel: „Mi más véleményem vagyunk”. Kerek és fekete szemében ebben a pillanatban szarkasztikus fény ragyog, amely ugyanakkor mély őszinteséget is bizonyítja. Mégis szeretem ennek az embernek bizonyos mértékben rosszakaratu természetét és magam elé képzelem, hogyan vezényelheti fiát és vejét, akiknek, mint mondotta, átadta lapjának vezetését. Mialatt megnyugt arccal és ravasz tekintettel így szól: „megbecsülöm az elnök varázsát; természetesen azért, mert én magam híjján vagyok minden varázsnak” — úgy tűnt nekem, hogy előttem az Apollóról beszélő Hephaistos isten áll.

Ha a szenátorok haza akarnak térni remek palotáikba, ahol mindégyneknek külön irodája van, helyet foglalnak abban a kis nyitott vonatban, amely a kongresszus palotájának földalattiájában közlekedik és amely hason-

lón a szénbányák apró vagonjaihoz, hazaviszi őket lakásaikhoz. A vonatvezető megengedheti magának azonban, hogy újságokat olvasson ahelyett, hogy örködjön. És mert senkisé ellenőrzi a vonalat, arra gondoltam, hogy az uccagyerekek akárhányszor is utazhatnak ezzel a vonattal anélkül, hogy valaki is elkergetné őket. Én magam is szívesen utaznék ezzel a kis vonattal.

Szemközt a palotában Garner alelnökkel találkoztam, egyikével azoknak a fehérhajú és piroszposzsgás orcájú öreg amerikaiaknak, akik annyira kedveseknek és ártalmatlanoknak néznek ki — ártalmatlanabbnak, mint aminők a valóságban. Vastag és fehér szemöldökei bizonyos szépségeit kölcsönöznek ennek az alaknak, amely megőrizte fiatalos frissességét. Valaha egy szegény texasi pásztor fia, most gazdag ember. Szereti a halászatot, de úgy látszik, hogy ez az egyetlen dolog, amelyben hasonlít előnkéntársához. Garner az első és utolsó hallgató amerikai, akit valaha találkoztam. Ha kérdést intézek hozzá, néhány rövid lakonikus szóval felel: „e tekintetben egyedül kell beszereznie az információkat”, vagy „erre majd később fény derül”. Rámnéz ravasz, sűrűn pislogó szemével és igyekszik magyarázkodni: „Nekem nincs más szerepem, minthogy ebben a székben üljek. Nem mondhatok semmit. Egykor, amidőn még szenátor voltam... igen, akkor még beszélhettem. Jónapot kívánok, remélem, hogy minden jóra fordul”. (E. L.)

Ujjonnan kinevezett bírák ünnepélyes eskütétele Kolozsváron

Cluj, július 9. Ünnepélyes keretek között avatták fel tegnap délelőtt táblai tanácsos-sá Cojocar Gheorghet, a helybeli törvényszék volt főelnökét, akit — mint ismeretes — nemrégén léptettek elő táblabíróvá. Ugyanakkor a törvényszék főelnöki hivatalába beiktatták Paul Barbatei törvényszéki bírót, aki eddig a második tagozat elnöke volt és most neveztek ki Cojocar táblai tanácsos távozásával megüresedett törvényszéki főelnöki tisztébe.

Az ünnepélyes beiktatási szertartás délelőtt 11 órakor kezdődött az itélőtábla dísztermében, ahol dr. Papp János táblai elnök felolvastatta a királyi rendeletet, amely intézkedik Cojocar Gheorghet táblai tanácsossá való kinevezéséről, majd Vasu esperes rövid főharsza után az új táblabíró letette esküjét. A kölcsönös üdvözlések után a bírói kar és a jelenlévők átvonultak a törvényszék második tanácsánál tárgyalótermébe, ahol megtörtént

Paul Barbatei, az új törvényszéki főelnök és a többi ujjonnan kinevezett törvényszéki bíró eskütétele.

Vasu esperes imája után dr. Paul Barbatei, az új törvényszéki főelnök is letette esküjét, majd Gheorgh Stanesco törvényszéki bíró lépett az elnöki emelvény elé, akit Paul Barbatei helyébe, a második tagozat élére neveztek ki. Ugyancsak most történt meg Pop Eugen és Pocomschi Nandru új törvényszéki bírók eskütétele, akik eddig a járásbíróskágon teljesítettek szolgálatot.

Az eskütétel után a törvényszék részéről Trifu Gheorghé rangidős tagozati elnök, az itélőtábla részéről dr. Papp János főelnök, az ügyészség részéről Istrate Gheorghé főügyész és az ügyvédkamara nevében dr. Metes Petre kamarai alelnök üdvözölték az ujjonnan kinevezett bírákat és áldást kívántak további munkájukra.

Egy új fegyver: a légiár

Már a világháborúban használták az olaszok a légiárt

Az új fegyverek közül, amelyeknek alkalmazását a jelenlegi háború tette időszerűvé, a legérdekesebbek egyike a légvédmi ballonzár, amelynek célja megvédeni a nagyvárások lakosságát, valamint az üzemeket a repülőgépek támadásaitól.

A ballon légiárt nem most először használták fel. Hosszas megfontolások után, először az olasz hadvezetőség alkalmazta az 1916—18. évi háború folyamán. Az első légiárt Velencében szerelték fel, ahol a légköri viszonyok elég egyenletesek. E tállálmány alapföndolata az volt, hogy egy sorozat, bizonyos alakban elhelyezett mozgó gömb megakadályozhatja a repülőgépek behatolását valamely terület fölé. Az osztrák repülők, amikor először találták szembe magukat ezzel a légiárral, megvetően mosolyogtak, de amikor hét repülőgép beleakadt a gömbök között kifeszített hálózatba, sietve megváltoztatták véleményüket.

A ballonok jelenlegi alakja lehetővé te-

szi, hogy háromezer méter magasságban is ellenálljanak olyan szél erejének, amelynek óránkénti sebessége 110 kilométer. Természetes, hogy egy olyan bombavető rajznak, amelynek hat-hétezer méter magas légi zár fölött kell elrepülnie, igen kockázatos feladata van. Elsősorban meg kell szabadítani magát súlyos terhétől és ha az sikerül is, akkor fel kell vennie a harcot a rendkívül nehéz légköri viszonyokkal.

Am, ha a bombavető repülőgépek nem repülhetnek át a veszélyes körzet felett, felvetődik a kérdés, nem tudják-e keresztül törni magukat a ballonokat tartó kábeleken? A tények tragikus beszédességgel vápkelnek erre a kérdésre. 1917-ben a franciaországi Nancy közelében egy ballont éppen akkor helyeztek el tévedésből, amidőn egy vadászraj visszatérőben volt támaszpontjára. Három repülőgép belelőtt a kábelbe és lezuhant. A kábel ekkor sem szakadt el. Technikai szempontból egy

ilyen légvédmi ballon tevékenysége a következőképpen magyarázható meg: a kábel az első pillanatban könnyen enged a beütkező repülőgépeknek, amely maga után vonszolja, amilyen mértékben azonban a kábel két széle által alkotott szög bezárul, a repülőgép kérése által okozott erővesztés jelentékenyen megnövekszik. A repülőgép most már csak úgy haladhat, mint ha valami vastag folyadékba ragadt volna. Ebben a pillanatban a repülőgép motorinak legalább 1500 lóerő energiát kellene kifejtenie ahhoz, hogy a repülőgépet egysúlyban tarthassák. Az egysúly felborul, a repülőgép elveszíti menetsebességét és szükségszerűen lezuhan.

Egyesek azt javasolták, hogy minden repülőgépet szereljének fel valamilyen fogó, vagy olószerezzettel, amely elvágja a kábel különleges tevékenységével, amely a nagy gyorsaság, valamint hatalmas specifikus ellenállás következtében, egy fűrészhez hasonlóan vág. Az eset megtörtént: egy kábelbe ütközött repülőgépet a kábel valósággal kettészelt.

Angliában egészen új légi zár rendszert próbáltak ki. Ez abból áll, hogy az ellenes légitraj előtt egész sorozat különleges löveget lönek ki, amelyek felrobbanva, óriási mennyiségű acélkábelt tesznek szabaddá. Ezek az acélkábelek szétszóródnak a levegőben és kis ejtőernyők segítségével hosszúideig képesek a levegőben uszni. Jaj annak a repülőgépnek, amely egy ilyen kábel útjába kerül. Légsavara megáll, vagy összetörik és a lezuhanás elkerülhetetlen.

Sőt mi több, Angliában olyan fényes rakétákkal is kísérleteztek, amelyek vékony acél huzalokat emelnek a levegőbe.

Ezeket az új metódusokat gyakorlatilag még nem próbálták ki, de az eljövendő napokban minden bizonnyal erre is sor kerül.

Tartottak a valutaárfolyamok. Az Argus jelentése szerint a bucaresti magánforgalomban az árfolyamok tartottak. A dollárt 600 lej, a fontot 1280 lej, a francia frankot 5.60—6.— lej, az árfolyamon jegyzik. Egyedül a svájci frank mutat esést, amelynek árfolyama 80 lejről 65 lejre lanyhult. A többi valuták árfolyamában nincs változás, belgasban, holland forintban, dänkoronában egyáltalában nincs üzlet.

HIREK

Besarabia és Bukovina

Írta: ALEXANDRU GHICA

Bucuresti, július 9.

A Journalul de Valais című berni lap hasábjain Alexandru Ghica — Ion Ghicanak, a nagy romának fia — következő cikket közli Bukovináról és Besarabiáról:

A jogos és törvényes megtérítések között, melyeket a versaillesi békeszerződés nyújtott, megemlítendő Nagy-Románia újjaalkotása, mely három legszebb tartományának birtokába jutott. Romániának ezen részei tömböt alkotnak. A dáko-román tömböt, mely lényegesen vitális életfeltétele Romániának. Ezen tömb újjaalkotása mindig áhitott látomás volt, melyet alázattal adtak át nemzedékről-nemzedékre Románia fiai egymásnak. Ezt a tömböt sem a barbár invázió, sem a szomszédos államok vágyakozása nem tudta eltüntetni. Sőt, tömböt mondhatunk: erre a tömbre szüksége van Európának. Tudni kellene, hogy az igazi Románia a latin faj egyik tömbje, a kultúra és civilizáció egyik eleme, mely alkalmas arra, hogy a szüntelenül veszélyeztetett különböző mozgalmakkal szemben Európát segítse.

A cikkirő ezután részletes és megkapó leírását adja azon körülményeknek, melyek között Besarabiát és Bukovint elszakították régebben is Romániától, bár faji, kulturális, nyelvi szempontból tisztán románok és így Moldova szerves földrési és etnográfiai részét képezik.

„Ma inkább, mint valaha, a Románia megfojtásával való fenyegetés előidézi, hogy megis újjaálkülösen hamujából. Románia az igazság és igazságosság után vágyódik, melyek egyedül alkalmasak arra, hogy az emberi civilizáció fejlődésének nevéhez méltó alapját képezzék.

Alexandru Ghica, miután a modern Románia szerepét ismerteti, mely „Kelet kapuinál, mint őrszem, a latin kultúra fenntartásán öröklik”, a svájci telepesekről szól, akiket Saba-nal telepítették le és azt kívánja, hogy mely a román földet érte, ahol a barázdába hulló vetőmag csupán azt kéri, hogy az összes népek egyesülése engedje meg a fejlődést és a civilizáció békésen induljon utjára.

„Isten védelmezze ma Romániát és aján-dékozza meg a béke és igazság elvének megmentésével és sikerével, mely elvek oltalmaznak attól a naptól kezdve, midőn Traian románjai a barbár hordákkal szemben visszavonulásra kényszerülve, örködésre voltak hivatva. A románok sohasem feledték el nemes küldetésüket.”

— **Lopják a városi parkok dísznövényeit.** A város gazdasági ügyosztálya mellett működő kertészet vezetői megállapították, hogy lelkiismeretlen egyének sorozatosan lopják a városi parkok dísznövényeit. Megtörtént, hogy az ellopott értékes dísznövények helyett ültetett virágokat ismételtelen ellopották. A városi kertészet a legszigorúbb ellenőrzést igyekszik gyakorolni, hogy a jövőben hasonló esetek meg ne történhessenek. A kertészeti ügyosztály kéri a közönség segítségét is, hogy a lelkiismeretlen virágtolvajok rendőrkézre kerülhessenek.

— **Szelhámósoknak lett az áldozata két kolozsvári iparosmester.** Kellemetlen kalandban volt része tegnap délután két kolozsvári iparosnak. Berkovics Lajos Reg. Ferdinand 2 szám alatti szabómester műhelyében megjelent Leibovics Ábrahám és ennek Adler nevű barátja, akik egy öltönyt akartak rendelni. Kiszemelték 14 méteres szövetet, de előzőleg arra kérték a szabómestert, engedje meg, hogy a szövetet elvigyék és mutassák meg feleségeiknek. Ha a hitvestársaknak is tetszik a szövet, megrendelik a ruhát. A két férfi késő estig sem tért vissza a szövettel és ezért a szabómester gyanút fogott. Felkereste Leibovics Ábrahámot Masaryk uca 25 sz. alatti lakásán, ahol a felesége azt mondta, hogy a férje és barátja elmentek. A szövetről az asszony állítólag semmit sem tudott. A károsult Berkovics Lajos megjelent a rendőrségen és megterette a feljelentést. — Jani Béla Poetas uca 14 szám alatti pékmester megjelent az ügyletes rendőrtisztánál és bejelentette, hogy Molnár Lajos nevű falujabellje tegnap délután megjelent nála és azzal a mesével, hogy most szerelt le, megkérte, engedje meg, hogy szobájában kipihenhesse magát. Miután bevezette a szobájába, az ismerőse őrizetlen pillanatban a hátulsó kerti kijáraton nyomtalanul eltűnt és magával vitte négy segédjének a nappali, illetve ucai öltönyeit. A rendőrség a vakmerő lopás ügyében megindította a nyomozást.

— **Meghalt dr. Martin Calutiu.** Julius 8-án hosszú és súlyos szenvedés után meghalt dr. Martin Calutiu az I. Ferdinánd királyról elnevezett rend tagja. Kisküküllő és Kolozsmegyék volt prefektusa volt képviselő ügyvéd és a kolozsvári Banca Agrara ügyésze. A népszerű és közismert román közéletű férfi temetése szerdán, július 10-én lesz délelőtt 10 órakor a Marechal Foch-ucca 61. sz. alatti gyászszobából. A koporsót Dicsőségetmártonba viszik, ahol ugyanaznap 3 órakor fogják örök nyugalomra helyezni. Dr. Calutiu halálát széleskörű rokonság és az ismerősök hatalmas tábora gyászolja.

— **Sörösüveggel ütötte fejbe a korcsmáros a nő-vendéget.** Megdöbentő, véres botrány színhelye volt ma délelőtt a Mihai Viteazul téren levő Danciu-féle korcsma. Danciu Vasile, a korcsma tulajdonosa, eddig még meg nem állapított okból heves szóváltásba keveredett a korcsmában vendégként tartózkodó Tamás Anna, Kályán községből való 21 éves leánnyal. A szóváltás hevében a korcsmáros felkapott egy sörös üveget és ezzel olyan súlyos ütést mért a lány fejére, hogy Tamás Anna betört koponyával, vértől borítva, eszméletlenül terült el a földön. A közelben posztoló 135. számú rendőr értesítette a mentőket, akik az eszméletlen állapotban lévő és súlyos sebből vérző leányt beszállították a sebészeti klinikára, ahol gondos ápolás alá vették. A botrányos verekedés ügyében a III. kerületi rendőrség folytatja Danciu korcsmáros ellen a vizsgálatot.

— **KI TUD RÓLA?** Junius 28-án született nékül Kolozsvárról elutazott egy fiatal fiú. A neve: Teszler Lóránd 16 éves kereskedőtanonc, közepes, vörös, szeplős fiú. Aki az utóbbi napokban bárhol látta, vagy találkozt vele, értesítse lapunk szerkesztősege útján az aggódó szülőket.

— **Segítik a bukovinai és besarabiai elmenekült lelkészeket.** Bucurestiből jelenti a Timpul: Nicodim pátriárka ösztönzésére kezdeményezésére a Besarabiából és Bukovinából elmenekült lelkészek megsegítésére központi bizottság alakult, amely a bucaresti érsekségen működik a pátriárka személyes irányítása mellett. Ez ideig 240 lelkészt és családját részesítettek itt segélyben, akik között a papság és a fővárosi parochiák által gyűjtött adományokból 563.600 lejt osztottak ki.

— **SZEPLŐS, foltos, kiütéses, pattanásos, ráncos, miteszeres arcbor báronysima, tiszta, üde, rózsás, tetszetős, vonzó és szép lesz a GENIUSZ arckrém használatától.** — Egy tégely esteli vagy nappali arckrém 50 lej. Géniusz puder 45 lej. Géniusz szappan 25 lej. Készíti és postán szétküldi utánvétel Földes gyógyszerár Ad. Levelezőlapon megrendelhető.

— **Meglopta gazdáját a hűtlen cseléd.** Némethi József Teko községbeli legény, aki Müller Ervin földbirtokos gazdasági alkalmazottja volt, gazdája istállójából löszerszámokat lopott el és azokat 3000 lejért értékesítette. Feljelentés alapján a lopás ügyében vizsgálat indult meg. Ennek során kiderült, hogy a hűtlen cseléd Julla János községbeli lakosnak adta el az ellopott dolgokat. Az orgazdánál megtalálták a löszerszámokat. Némethi József és az orgazda Julla János ellen megindult az eljárás.

— **A gépkocsik adómentességi kéréséhez mellékelni kell a katonai hatóság által kiállított igénybevételi jegyeket.** A hatóságokhoz rendelkezés érkezett, amely a katonai célokra igénybevett személy- és tehergépkocsiknak az igénybevétel idejére való adómentesítéséről intézkedik. A rendelkezést a közmunkaügyi és közlekedésügyi minisztérium adta ki és abban tudomására hozza az érdekelteket, hogy a katonai célokra szolgáló igénybevétel idejére szóló adómentesítés csak az igénybevételi jegyek (bonuri de rechezitie), vagy pedig azon katonai egység által kiállított igazolás alapján történhetik, amely a gépeket igénybevette. Minden olyan kérelmet, amelyhez nem mellékelik az igénybevételi jegyeket, vagy szükséges igazolást, nem vesznek figyelembe.

— **Forgalmi korlátozás Bucegi tartományban.** Bucurestiből jelenti a Timpul: Bucegi tartomány királyi helytartósága köztesúdra adja a következőket: A legutóbbi napok bőséges esőzései folytán és a nagy forgalom következtében, amely ezen az útvonalon lebonyolított, az utaknak erősen megrongálódott. De különösen megrongálta az ár a Fricon átvezető hidat, a prahovamegyei Alberst községben. Emiatt ez az út használhatatlanná vált és itt mindennemű forgalmat betiltottak addig, amíg a hidat helyrehozzák, amikor is újra helyreáll a rendes forgalom a Bucuresti—Ploesti—Buzau közötti országúton. Ilyen értelemben a közgazgatási hatóságok megtették minden szükséges intézkedést, hogy a hid tatarozására vonatkozó munkálatok minél rövidebb idő alatt befejezést nyerhessenek és ez az országút mihamarabb újra visszaadható legyen a forgalomnak.

— **Időjárás.** Bukarestből jelenti: Várható felhőzet, délnyugati szél és kissé süllyedő légnyomás mellett nyugaton egyes helyeken záporosó, zivatar és változatlan hőmérséklet várható.

— **A moldvai egyházmegyét-papsága is segíti a menekülteket.** Bucurestiből jelenti a Timpul: Irineu moldvai metropolita körrendeletet intézett a moldvai egyházmegye papságához, amelyben felhívta, hogy kapcsolódjanak bele a besarabiai és északbukovinai menekülteket segélyező nagy társadalmi mozgalomba. A moldvai papság erre a célra járandóságának egy napra eső részét jegezte le.

— **Ejtel egy óráig szabad az uccákon való közlekedés.** Beszámoltunk arról, hogy a belügyminiszter rendelkezése értelmében a mulatóhelyek, kávéházak és az első és másodosztályú éttermek záróját egy órával meghosszabbították, éjjel 12 óráig. Tekintettel arra, hogy a szórakozóhelyek újabb záróját éjjel 12 órában állapították meg, a kolozsvári rendőrkészvetszura is ennek megfelelően módosította az uccákon való éjszakai közlekedés engedélyezését. A rendőrség, újabb intézkedése szerint a különleges engedélyek nélkül való közlekedés az uccákon éjszaka 1 óráig szabad. Egy óra után már csak azok járhatnak az uccákon továbbra is, akik munkahelyükről térnek haza és erre a rendőrkészvetszuratól külön engedéllyel rendelkeznek.

— **Felozsolt a Hungária.** Budapestről jelenti: A Hungária FC tegnap rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen elhatározták az egyesület felozsoltását. A döntő lépésre az a körülmény készítette az egyesületet, hogy a súlyos anyagi nehézségeket nem tudta leküzdeni. A közgyűlés Brüll Alfrédnek, az egyesület elnökének a magyar sport érdekében kifejtett értékes tevékenységéért háláját és elismerését fejezte ki.

— **Hármas ikrei születtek egy kolozsvári asszonynak.** Tegnap érdekes bejelentést tettek a városi anyakönyvi hivatalnál. Hívatatosan közölték, hogy Goldstein Arminne született Herskovits Irén. G. H. Tamas uca 23. szám alatti lakos három ikreknek adott életet. Mind a három leány, akik közül kettő csak néhány órát élt, a harmadik újszülött azonban életben maradt.

— **Sokezer hold föld áll még víz alatt a Bácságban.** Temesvárról jelenti: A néhány napja tartó derűs és szép idő nyhétta az árvízveszélyt, de még nem oldotta meg a sok helyen összegyűlt víz levezetésének problémáját. Sava Ioan mérnök, a vízszabályozási hivatal vezetőjének kijelentése szerint az Aranka csatornánál alig változott a helyzet. A Tisza víza egyre emelkedik és ezért Jugoszláviában még mindig nem nyitották fel a zsilipet, amely az Aranka szabadt lefolyását biztosítaná. Az Aranka árterülete Romániában 93 ezer holdra terjed és ebből különösen Valkányánál nagy terület tényleg víz alá került. Ezen a helyen tízezer hold földet öntött el az áradat és bár a víz azóta visszahúzódott, aratásról már nem lehet szó. A terület egyrésze megművelhetetlen maradt, másik részéből pedig a víz kimosta a vetést. Vannak más helyek is, ahol az összegyűlt víz még nem folyt le. Így Obessenyő, Nagyszentmiklós és Lovrin határában közel 10 ezer hold föld van még víz alatt.

— **A vállalkozó tragikus halála.** Tragikus körülmények között pusztult el egy kolozsvári építési vállalkozó. Bágyuj Lajos (Cicio Pop uca 58 szám alatti lakó) 41 éves vállalkozó tegnap délután 3 óra tájban felkereste Fr. David uca 16 szám alatti lakó ismerősét. A magas vérnyomásban szenvedő, erősen elhízott férfi, midőn ismerősének szobájába belépett, rosszul lett. Athívták a Cotita uca 7 szám alatti lakó dr. Köppich orvost, aki a vállalkozót elsősegélyben részesítette s azonnal kórházba utalta. A kiszállott mentők az eszméletlen állapotban levő Bágyuj Lajost beszállították a klinikára, ahol a vállalkozó rövidesen kiszvenvedett. Az értesített felsőegyek részéről az ügyeletes rendőrtiszt szállott ki dr. Hossu törvényszéki szakorvossal a klinikára. A hatósági főorvos intézkedésére a tragikus halálú férfi holttestét beszállították a bonctani intézetbe, míg a rendőrtiszt a tragédiáról tapintatos módon értesítette az elhunyt hozzátartozóit.

— **Köztestviselői áthelyezések.** A pénzügyminisztérium Gales Dumitru csikszeredai pénzügyi főellenőrt pénzügyigazgatói megbízással Marosvásárhelyre nevezte ki. Gales Dumitru dr. Muresan Iuliu helyét tölti be ideiglenesen. George C. M. Oprecu főügyészt, aki törvényszéki főelőnk rangban a brassói törvényszéknél volt, Marosvásárhelyre táblai ügyészé neveztek ki. — A Besarabiában és Bukovinában bekövetkezett eseményekkel kapcsolatosan az igazságügyi testviselői karban létszámfelesleg állt elő. Az igazságügyminisztérium a létszámfeletti törvényszéki bírók közül Vasile I. Popa balff törvényszéki bírót Marosvásárhelyre helyezte át.

Megszigorítják a forgalmi adó behajtását és ellenőrzik a mentesített kisiparosokat

Bucuresti, július 9. A pénzügyminisztérium forgalmiadó-igazgatósága 113.150—1940. sz. alatt fontos rendelkezést adott ki, amelyben megállapítja, hogy a forgalmi és fényüzési adókból április és május hónapokban lényegesen kevesebb folyt be, mint amennyit várta és ez elsősorban annak tudható be, hogy a pénzügyi szervek nem hajtották végre kellő alaposítással az ellenőrzést. Erre való tekintettel a minisztérium utasítja a pénzügyi szerveket a mielőbbi ellenőrzés haladéktalan megkezdésére. Hangsúlyozza a miniszteri rendelkezés, hogy azok a konfekciósüzletek, (kivéve azokat, amelyek gyaupjuárt dolgoznak fel), a fémernemű- és cipőüzletek, amelyek az anyagot otthon dolgozó munkásoknak adják ki és a kész árut üzleteikben árusítják, kötelesek forgalmi könyvet vezetni és forgalmi adót fizetni. Ezek az üzletek a forgalmiadómentesítést akkor sem élvezhetik, ha évi 150 ezer leien aluli jövedelem után fizetnek egyenlő adót.

A minisztérium a törvény 9-ik szakaszában előírt forgalmi adómentesítést kizárólag csak a tényleges kisiparosok részére biztosíthatja. Tekintettel arra, hogy a kisiparosok közül a legtöbbet, akiket mentesítettek a forgalmiadó fizetés alól, túllépték már a törvény által megállapított kereteket, vagy pedig annak a módszernek következtében, ahogyan az árusítást végzik (például utazót tartanak), elvesztették a kisiparos jellegét, a pénzügyi szervek kötelesek idönként ellenőrizni a forgalmiadómentesítést élvező kisiparosokat annak megállapítása végett, hogy az időközben bekövetkezett változások következtében nem esnek-e már a forgalmi adókötelezettség alá. Azt is ellenőrizniök kell a pénzügyi szerveknek, hogy a közbeeső gyártmányok megadózottatására vonatkozó rendelkezéseknek eleget tesznek-e az érdekeltek. Megállapította a pénzügyminisztérium, hogy egyes pénzügyi igazgatóságoknál rendkívül nagy forgalmiadóhátralékok vannak, amelyeket nem lehet behajtani, mert az adózók a maguk szempontjából kedvező elsőfokú ítéletekkel rendelkeznek. Ezek az ítéletek nem tekinthetők jogerősnek és az állami ügyvédi szolgálat hivatása annak megállapítása, hogy az állam fellebbezzen-e ezekben az ügyekben és hogy nem lenne-e helyes bizonyos esetekben a bírósági jegyzőkönyvek felülvizsgálását kérni. Ennek a döntésnek rövid időn belül kell megkörtönnie, másrészt pedig a pénzügyigazgatóságoknak oda kell hatniok, hogy a bíróságok rövid határidőket töltsenek ki a tárgyalásra és így minél előbb jogerős ítéletekre kerüljön sor, tekintettel arra, hogy az állam magasabb érdekeiről van szó. Mihelyt a jogerős ítélet a kivétési pénzügyigazgatóságra megérkezik, haladéktalanul továbbítani kell a behajtási pénzügyigazgatósághoz végrehajtás céljából. Ha az ítélet a kincstárra kedvező, gondoskodjanak az adó behajtásáról, ha pedig kedvezőtlen, azonnal törölni kell az adózó tartozását.

Felhívás az árvíz-károsultak segélyezésére!

Cluj, július 9. A f. é. június havának második felében Kolozs vármegye területén nagy árvizek voltak, amelyek súlyos károkat okoztak.

A kormány a közigazgatási hatóságokkal karöltve idejében intézkedéseket tett az árvíz-károsultak felsegélyezésére.

A hatóságok azonban a hasonló katasztrófától eddig megkímélt lakosság emberbaráti érzületére is támaszkodnak. E célból Kolozsvármegye prefekturája meleg és sürgős felhívást intéz a vármegye valamennyi polgárához, akiket kér, hogy járuljanak hozzá az árvíz-károsultak segélyalapjának növeléséhez.

A pénzadományokat és bárminemű adományt a megyefőnökség (Str. Regalá 6 sz.) gazdasági hivatala fogad el „Az árvíz-károsultak alapjára”.

— **Maroszódaoldattal akarta megmérgezni magát egy fiatalember.** Szabó Lőrinc 23 éves marosvásárhelyi fiatalember lakásán, a házbellek távollétében, maroszódaoldatot ivott. Tettét még idejekorán észrevették és azonnal értesítették a rendőrséget. A helyszínrre érkezett rendőrség vizsgálatot folytatott, majd intézkedett, hogy az öngyilkossági kísérlet áldozatát kórházba szállítsák. A vizsgálat megállapításai szerint Szabó Lőrinc érzelmi okokból akarta eldobni magától életét. Szabó Lőrinc állapotja súlyos, de nem ad különösebb aggodalomra okot.

A ki

A Cur

Bucuresti számában a szállásról. sebbiségek megartatásává következők: „Penteke katonai ha kiürítésre. több elfo vet és Cser Kisenev kor fejező kor indult Bolgrad el ejtőernyős rülből 40 pülőgépről. Felesleges itt látszó motorkerék tankokból ság és tüze a megnyit lító hatása csapataink ták végre a uti forgalm an. Valame ves kivétel. Észak-Buko egy fütelle kon néhán előidézett

A többi é pott paranc nusítottak. Azt lehet siettségben és Észak-B rülmények Rámutatt patokkal sz közbenjáró nagyobb ró orosz lakos nusított ott tották vért szemben de ségek nem keze huzn ból, a szidd A német biai gyarm Pruton tul met lakossá Prut között maradt ott, rendszert, a veknek és te hitet.

Az ottma szemszöge ger bir.

Sokan ma nok, akik Pruton. Sok pok. Remélj az ut végén ben 12 órak idején, Gala csere. Mi a k munistával dítottunk ut Besarabiá nánk megin Dnyeszter k csujelenetek Tudvalevő Kisenevben t

Pa ké

hihetetlenül könyvek, tu művek. A p t

Depozitál Str. Prof Kérje azonn

A kisebbségek és a beszarábiai megszállás

A Curentul cikke a beszarábiai kisebbségek magatartásáról

Bucuresti, július 9. A Curentul legutóbbi számában riportot közöl a beszarábiai megszállásról. A cikk, amely a beszarábiai kisebbségeknek a megszállás ideje alatti magatartásával foglalkozik, többek között a következőket írja:

„Pénteken reggel 10 órakor polgári és katonai hatóságaink parancsot kaptak a kiűrésre. A szovjet-csapatok röviddel utóbb elfoglalták Cetatea-Albat, Kisenevet és Csernovicot.

Kisenev kiűrése pénteken este félhétkor fejeződött be. Tighinából 3 óra 10 perc kor indult utnak az utolsó kiűrés utat. Bolgrad elfoglalásánál a szovjet-csapatok ejtőernyősöket vettek igénybe, akiket körülbelül 40 hárommotoros bombavető repülőgépről bocsátottak le a város fölött. Fehesleges erőfeszítés volt, ugyanis mindenütt látszott, hogy a megszálló csapatok motorkerékpárosokból, könnyű és nehéz tankokból és lovasságból állottak, gyalogság és tüzérség nélkül. Ugyanakkor ennek a megnyilvánulásnak nem volt megfélemlítő hatása, miután polgári hatóságaink és csapataink a legteljesebb rendben hajtották végre a kiűrésüket. Különösképpen a vasúti forgalmi irodák működtek elsőrangban. Valamennyi CFR gőrdűlőanyagot, kevés kivétellel kivontunk Beszarábiából és Észak-Bukovinából. Tighinában maradt egy fűtetlen mozdony, míg más állomásokon néhány vagon, a kommunisták által előidézett kisiklások következtében.

A többi állami intézmények szintén a kapott parancsnak megfelelő magatartást tanúsítottak.

Azt lehet mondani, hogy a megfeszített szívségben eltöltött öt nap alatt Beszarábia és Észak-Bukovina kiűrése a legjobb körülmények között zajlott le.

Rámutatunk arra, hogy a szovjet-csapatokkal szemben az állandó nemzetközi közbenjárók, a szidók tanúsították a legnagyobb rokonszeny-megnyilvánulást. Az orosz lakosság igen szolid magatartást tanúsított ott, ahol rokonszenyüket nyilvánították vértestvéreikkel szemben. Ezzel szemben délen, a bolgár és gagauci kisebbségek nem maradtak hátra és hasznot igyekezve huzni a politikai rendszer-változásából, a szidókhöz csatlakoztak.

A német kisebbség, főleg a délbeszarábiai gyarmatosok, a lehetőség szerint a Pruton tundra menekültek. A beszarábiai német lakosság ott maradt, a Dnyeszter és a Prut közötti moldvai testvéreinkkel együtt maradt ott, hogy elviseljen egy politikai rendszert, amely ellentmond a nemzeti elveknek és teljesen kiküszöböli a keresztény hitet.

Az ottmaradt két etnikai csoport közös szemszöge megkülönböztetett jelentőségei bir.

Sokan maradtak ott, nagyon sokan olyanok, akik nem tudták idejében át lépni a Prutot. Sokan közülük falusi tanítók és papok. Reméljük, hogy nem zárul le előttük az ut végérvényesen, miután szerdán délután 12 órakor a kiűrés határidő lejárt. Galacban megkezdődött a lakosságcsere. Mi a kérésnek megfelelően, több kommunistával és zsidóval telt uszályhajót indítottunk utnak.

Besarábiából érkező tisztjeink és katonáink megindultak mesélték el a Prut és a Dnyeszter közötti falvakban lejátszódó bucsujeleneteket.

Tudvalevő, hogy az Uralkodó legutóbbi Kisenevben tett látogatása során a polgári

lakosság áttörte a kordont és mély meghatottsággal, térdén állva vetett keresztet az Uralkodó lábánál, csizmái és ruhája szegélyét csókoigatva.

Hasonló jelenetek játszódtak le ezuttal is.

A Dnyeszter és a Prut közötti moldvai testvéreink, akik a beszarábiai lakosság többségét alkotják, a kiűrés ideje alatt az országutak és a vasutvonalak mentén gyűltek össze, katonáink fogadtatására.

A londoni francia ügyvivő bejelentette az angol kormánynak a francia követség távozását

Idegenekként kezelik ezuttal az Angliában tartózkodó franciákat

London, július 9. (Rador.) A Reuter iroda diplomáciai szerkesztője mértékadó körökből úgy értesül, hogy a francia ügyvivő hétfőn reggel megjelent a külügyi hivatalban s megerősített azt a vichy jelentést, hogy a londoni francia nagykövetség tagjai visszatérnek Franciaországba. Az angol kormány válaszul fog erre a közlésre. A francia kormány viszontválasza után pontosan megállapítják a két kormány közötti viszonyt. Angol körökben sajnálják, hogy a francia kormány szükségesnek látta hasonló lépést tenni. Gyakorlati okokból nem valószínű, hogy a londoni francia nagykövetség tagjai azonnal elutazhassanak.

London, július 9. (Rador.) A Reuter iroda közlése szerint hétfőn este nyilvánosságra hozták Londonban, hogy az Angliában tartózkodó franciákat mostantól kezdenek idegenekként, de nem ellenségekként kezelik, azok azonban, akik biztosítékokat nyújtanak a hatóságoknak, hogy közreműködnek a szövetségesek ügyéért, külön elbánásban részesülnek. A francia alattvalókkal ezután a többi idegenekhez hasonlóan bántanak s bizonyos megszorításoknak kell eleget tenniük.

A francia álláspont az oráni összecsapás ügyében

Bern, július 9. (Rador.) A Havas iroda jelentése szerint jólétesült körök a francia flotta elleni támadások angol beállítással kapcsolatban rámutatnak arra, hogy a francia kormány elhatározott szándéka volt visszautasítani a fegyverszünetet, ha a flotta kérdését nem intézték volna el kielégítő módon. A fegyverszüneti szerződés előírásai szerint a flotta meg nem szállott francia kikötőbe összpontosul, ahol lefegyverzik s francia tengerészek felügyelete alatt marad. Az angolok azt kérték, hogy a francia flottát angol kikötőkbe küldjék. A fegyverszünet megkötése pillanatában angol kikötőkben tartózkodó francia kereskedelmi hajókkal úgy bántak, mint ellenséges hajókkal. Ez bizonyítja, hogy Anglia valójában ráakarta tenni kezét a francia flottára. Ha Franciaország enged az angol nyomásnak, úgy ezzel megsértette volna adott szavát s a fegyverszüneti szerződés egyik lényeges intézkedését. Az oráni flotta már félig le volt fegyverezve, a tüzeket kioltották s legénysége egyrésze szabadságra ment. Az ágyúpáncélzatok jórészt már eltávolították. A francia tengerészet tehát azon az uton volt, hogy használhatatlanná tegye a hajókat, ilyenformán meg adva Angliának a kívánt biztosítékokat. Mindennek ellenére az angolok megsértve a katonai becsületet, megtámadták az ebben az állapotban levő hajórajt, védtelen tengerészeket öltek meg s gépfegyvertűzzel árasztották el a mentőcsónakokon menekülő francia tengerészeket.

zét a francia flottára. Ha Franciaország enged az angol nyomásnak, úgy ezzel megsértette volna adott szavát s a fegyverszüneti szerződés egyik lényeges intézkedését. Az oráni flotta már félig le volt fegyverezve, a tüzeket kioltották s legénysége egyrésze szabadságra ment. Az ágyúpáncélzatok jórészt már eltávolították. A francia tengerészet tehát azon az uton volt, hogy használhatatlanná tegye a hajókat, ilyenformán meg adva Angliának a kívánt biztosítékokat. Mindennek ellenére az angolok megsértve a katonai becsületet, megtámadták az ebben az állapotban levő hajórajt, védtelen tengerészeket öltek meg s gépfegyvertűzzel árasztották el a mentőcsónakokon menekülő francia tengerészeket.

Kerillis Washingtonba megy De Gaulle tábornok küldetésében

Ottava, július 9. (Rador.) A Reuter iroda jelentése szerint Henry de Kerillis, az ismert francia újságíró De Gaulle tábornok kiküldöttjeként Ottavába érkezett. A kanadai kormány tagjaival folytatott megbeszélés után Kerillis Washingtonba utazik. Kerillis, aki repülőkapitányi egyenruhát visel, kijelentette, hogy Pétain marsall

magatartása, amellyel elfogadta a német uralmat a nagy katona saját szellemével és multjával ellentétben áll. De Gaulle tábornok lelkes francia, nagyszerű képviselője Franciaországnak, aki sohasem fog behódolni. Az összes franciáknak követniük kell őt.

Légicsata német terület fölött

London, július 9. (Rador.) A Reuter jelenté: Vasárnap délután középnyagyságu angol bombavető ellenséges terület felett lelőttek egy Messerschmidt vadászgépet, mely lángokban zuhant le és egy négymotoros nagy bombavető gépet a földön pusztítottak el. Az angol gépek több, mint 480 kilométerre hatoltak be Németország északi részeibe. Egyik brit készülék megtámadta az eschwegeni repülőteret, ahol nagyszámu gép volt elszórva a felszálló terep két oldalán. Az angol bombavető nagykali-berű bombát dobott le, amely eltalálta a főhangár előtt álló gépet. Ez a német gép darabokra szakadt és kigyulladt. Telitalálat ért a hangár közelében egy vasutvonalat és valószínűleg komoly kárt tettek más bombák is az elszórt repülőgépekben. Egy

másik brit bombavető Észak-Franciaország felett megtámadott öt Messerschmidt vadászgépet. Úgyes mozdulat által az angol pilótának sikerült kikerülni a támadást és egyidejűleg működésbe hozva gépfegyvereit egykor Messerschmidt-gépet arra kényszerítette, hogy merőlegesen lebukjon. A többi német repülő beszüntette a harcot.

Lemondott a jugoszláv belügyminiszter

Belgrad, július 9. (Rador.) Mihaleici jugoszláv belügyminiszter benyújtotta lemondását. Cvetkovic miniszterelnök ideiglenesen átvette a belügyminiszteri tárcát.

Háborus napló

A fővárosban megjelenő Facla írja „Háborus napló” cím alatt a következőket:

A Popolo d'Italia Anglia terehére írja Franciaország, Belgium, Hollandia, Lengyelország, Finnország, Norvégia halottjait ebben a háboruban, amelyben Németország és Olaszország azért küzdenek olyan elkeseredetten, hogy megváltás a világot az angol járomtól.

A politikai személyiségek és az újságírók között a két szovjet ultimátum szövege jár kézzel kézre. Az elsőben Molotov azt állítja, hogy Beszarábia tulnyomó részét ukránok lakják. Észak-Bukovina pedig jelentéktelen jövátétel a huszonkét esztendő beszarábiai román uralomért... Ott tul a Dnyeszteren létezik egy „moldvai köztársaság”, amelyet a szovjetkormány önszántából létesített. Vajjon annak tulnyomó részét is ukránok lakják?

A bordeauxi francia kormány, amely igyekszik kiterjeszteni hatáskörét a kolóniákra is és az angol kormány között, amely az ellenállás folytatására szólítja fel a francia gyarmati kormányzókat és katonai parancsnokokat, néma és elkeseredett küzdelem folyik. Ugyanaz a harc a flotta körül is, amely az elfogatás biztos perspektívája és a lázadás kalandja között ingadozik. Közben Corbin londoni francia követ lemond és helyét egy követségi titkár veszi át. Ennyi maradt az angol-francia szövetségből.

Franciaország területének háromnegyede megszállás alatt marad. Toulon és Marseille kikötőket leszerelik, de nem szállják meg. A tuniszi lakosság tüntet Franciaország mellett. A francia gyarmatokon a háboru parázslak, a polgárháboru és... az angol-francia háboru. A Pétain kormány erőfeszítései, hogy lecsendesítse a gyarmati hadsereget és a flottát, minden bizonytalán a két állam közötti szakításhoz fog vezetni. Paul Reynaud csatlakozott a kormány politikájához. De Gaulle tábornok egyedül maradt.

Az United Press tudni véli — régi újságírói kifejezés, — hogy Jugoszlávia eleget fog tenni a balkáni szerződésből reáharmló kötelezettségeinek, abban az esetben, ha Bulgária támadna.

A cetatea albai hős pénztárnok. 130 millió lejt bankjegyekben magához véve, elindult a Prut felé. Utközben találkozott egyik kislefával. Magával vitte. Arra már nem volt ideje, hogy értesítse feleségét és másik gyermekét, akik Beszarábiában maradtak. Bucurestibe érkezett. Az utolsó garasig beszolgáltatta a pénzt. Láttam. Kalap nélkül, nyakkendő nélkül, rövidujju sportingben járt; így lepték meg a szerencsétlen események. Egy kitüntetés és bizonyos pénzösszeg volt a cetatea-albai hős pénztárnok jutalma.

Kilencvenmillió lakosa van a német birodalomnak

Berlin, július 9. (Rador.) A birodalmi statisztikai intézet a következő adatokat hozta nyilvánosságra: Lengyelország össze-törése után a keleti német tartományok visszacsatolása nyomán a birodalom terület-e 93.000 négyzetkilométerrel gyarapodott, míg lakóinak száma 10 millióval növekedett. A Birodalom területe most összesen 681 ezer négyzetkilométer (a Cseh-Morva védnökséget nem számítva) míg lakosainak száma 90 millió. A lengyel kormány zóság területe 96 ezer négyzetkilométer, 10 millió lakóval. A kormányzóság négy nagy közigazgatási kerületre oszlik: **Krakkó** (26.884 négyzetkilométer, 3 millió 190.000 lakós), **Lublin** (26.848 négyzetkilométer, 2.140.000 lakos), **Radom** (25.297 négyzetkilométer, 2.500.000 lakos) és **Varsó** (16 ezer 656 négyzetkilométer, 2.720.000 lakos).

„Cin szaladója”
BUDAPESTEN
CONTINENTAL
SZÁLLO
 110 SZÖR MINDEN ÁRATEGORÁBAN
 * ÉTTEREM-GARANCIA *

Palesztinai könyvek

hibetlentől olcsó áron. Szépirodalmi, tan-könyvek, tudományos és vallási tárgyú művek. A palesztinai könyvpiac legújabb termékei. Szállítja:

Depozitum H. Jacob, Bucuresti, IV., Str. Profesor Petre Cumpăniaci 30. Kérje azonnal ingyenes árjegyzékünket!

forogalmi adó ellenőrzik a parosokat

szügyi minisztérium 113.150—1940. sz. dött ki, amelyben galmi és fényűzés napokban lényege amennyit vártak dható be, hogy a ották végre kellő t. Erre való tekint t. a pénzügyi szet haladéktalan meg miniszteri rendel ciónúletek, (kivéve t dolgoznak fel) t, amelyek az any soknak adják ki és usítják, kötelese sz forgalmi adót f orgalmi-adómentes t, ha évi 150 ezer fizetnek egyena

y 9-ik szakaszában get kizárólag csak szére biztosíthatja isparosok közül a ettek a forgalmi má a törvény ál t, vagy pedig an ztében, ahogyan a utazót tartanak) teget, a pénzügy ellenőrzni a for kisiparosokat an hogy az időközbe következében nem kötelezettség alá pénzügyi szervek tmányok megadó zéseknak eleget Megállapította a egyes pénzügy nagy forgalmi tlyeket nem lehet a maguk szempon tettekkel rendelke ztekinthetők jog yvédi szolgálat hi sa, hogy az állam gyekben és hogy ps esetekben a ki lvizsgálását kérni dón belül kell meg pénzügyigazgató hogy a bíróságok ki a tárgyalásra itelekre kerüljön z állam magasabb a jogerős ítélet a gra megérkezik, kell a behajtási grehajtás céljából edvező, gondoskod ha pedig, kedve az adózó tarto

Árviz-egélye-

phas havának má- negye területén ek súlyos károkat

ási hatóságokkal eket tett az ár- re.

asonló katasztró- sság emberbaráti E célból Kolozs- g és sürgető fel- lamennyi polgá- uljanak hozzá az jának növelésé-

árminemű ado- r. Regálá 6 sz.) .Az árvizkár-

ta megmérgezni ó Lőrinc 23 éves lakásán, a ház- odaoldatot ivott- ették és azonnal A helyszínre ér- folytatott, majd kossági kísérlet k. A vizsgálat k. Lőrinc érzelmi től életét. Szabó nem ad külö-

„A bíró társadalmi helyzetét nem lehet anyagi mértékkel mérni“

Érdekes törvényszéki megállapítás egy segédbírónak egy ügyvéd elleni erkölcsi kártérítési perében

Negyedmillió kártérítési igény, mert az ügyvéd sértőnek talált kifejezéseket használt beadványában

Oradea, július 8. Bár a nagyváradi ítélőtábla, mint a legtöbb peres ügyben, úgy ebben is alkalmazta az igazságügyminiszter rendelkezését, amelynek értelmében a felek meg nem jelenése esetén a tárgyalást el kell halasztani, az alább következő ügy jelenlegi stádiumában is joggal tarthat számot az érdeklődésre.

Az ügy számai 1931-re nyulnak vissza, amikor dr. Hunwald Izidor szatmári ügyvéd egy hivatalos beadványában olyan kijelentésekkel bírálta dr. Micu Flaviu volt erdói segédbírósági eljárását, amelyeket ez magára nézve sértőnek talált. Dr. Hunwald ugyanis egy 17.500 dolláros kölcsön behajtási ügyében egy Erdődön megartandó ingatlan-árvevényen képviselte a Banca Cornea bucaresti pénzintézetét. Az eljáró Micu Flaviu bíró azonban az árvevény megartását elhalasztotta. Dr. Hunwald a bíró eljárását ügyfele szem pontjából sérelmesnek tartotta, az ellen jogorvoslatlalt élt és ebben a jogorvoslatban használta azokat a kifejezéseket, amelyeket a segédbíró magára nézve sértőnek látott. A bíró feljelentette dr. Hunwaldot a szatmári ügyészségen hatóság megrágalmazása miatt, egyben kétszázötvenezer lej erkölcsi kár meg térítését kérte az ügyvéddel szemben.

Dr. Hunwald az eljárás során azzal védekezett, hogy a beadványt akkori irodatársa, dr. Jeremiás Jenő szerkesztette. Viszont Jeremiás ügyvéd kijelentette, hogy ő csak a tárgyaláson támogatta Hunwald beadványát. Ilyenformán az ügyészség egyedül Hunwald ellen tartotta fenn a vádat, aki arra hivatkozott, hogy az inkriminált kifejezések nem haladják túl annak a jogos kritikának a határát, amely hasonló esetben az ügyvéd részéről ügyfele érdekeinek védelme érdekében meg van engedve. Egyebekben — ugymond — nem volt szándékában, hogy a segédbírót megsértse és ha ennek dacára sértve érezte

magát, azt sajnálja és ezért bocsánatot kér. A szatmári törvényszék bünszék mondta ki dr. Hunwald Izidort a hatóság megsértésében és ezért ezer lej fő- és ötszáz lej mellékbüntetésre ítélte. Kétszázötvenezer lejes kártérítési igényével a törvényszék polgári perutratasította dr. Micu Flaviu bírót. Ezt az ítéletet úgy a nagyváradi ítélőtábla, mint a legfelsőbb Semmitőszék helybenhagyta.

Miután így a büntető-ügyben hozott ítélet jogerőre emelkedett, dr. Micu segédbíró beadványa polgári keresetét dr. Hunwald Izidor ügyvéd ellen kétszázötvenezer lej erkölcsi kártérítés és járulékaik iránt. A szatmári törvényszék letárgyalta a polgári pört és dr. Micu Flaviu segédbíró keresetét elutasította. A törvényszéki ítélet rendkívül érdekes indokolása megállapítja, hogy az albiró és segédbíró (supleant és ajutor) a Semmitőszék döntése értelmében nem tekint a bírói létszámba tartozó tisztviselőknél (magistrat) és ilyen címen nem igényelhet erkölcsi kártérítést. De egyébként is — mondja az ítélet indokolása — erkölcsi kártérítést csak kereskedő, vagy más szabadfoglalkozású ember követhet, a kinek társadalmi helyzete és hirtve az őt ért sérelem következtében kárt szenvedett. A bíró társadalmi helyzetét, mondja a törvényszék, nem lehet anyagi mértékkel mérni, mert a bírónak szellemi és hivatásbeli helyzete az a kritérium, amelynek alapján a bíró egyéniségét hivatása teljesítése során mérleget.

A törvényszék ítélete ellen dr. Micu Flaviu, akit időközben a kolozsvári törvényszékhez neveztek ki ügyésznek, fellebbezett az ítélőtáblához. Mint hogy azonban a fellebbezési tárgyaláson egyik fél sem jelent meg, a tábla az idevonatkozó igazságügyminiszteri rendelet értelmében az ügyben a további eljárást egyelőre felfüggesztette.

Gersom rabbi és Rási

Rabbenu Gerson, a „gálat világitófaklyája“, a tárgya egy szellemes tanulmányának, amit Aptowitzer professzor irt a Rási ünnepek alkalmából. A tradíció szerint rabbenu Gersom a Rási születésének évében fejezte be életét. Illő tehát, hogy amikor Rásit ünnepeljük, róla is megemlékezzünk. Már csak azért is, mert közvetve ugyan, Rási is az ő tanítványa és mert ez a népszerű mester nagyra tartotta, kivételes értékének minősítette a rabbenu Gersom tevékenységét.

A zsidó hagyomány a „meor hagola“ jelzőt biggyesztette a rabbenu Gersom neve mellé. Mert társadalom-erkölcsi téren, továbbá szellemi téren és az irodalom terén is egyképpen nagyot alkotott. Intézkedései közül közismert a kétnyelvűség tiltó, a felesleges kényszer-válását megszüntető „tekáná“. Nemkülönbön az idegen levelek elolvasását kiátkozás terhe alatt megtiltó rendelkezés. A házasság terén teljes átalakulást vont maga után rabbenu Gersom intézkedése. Az egy nejliséget honosította meg. És az akkori levél továbbítás mellett nagyjelentőségű volt az is, hogy a cherem védelme alá helyezte a levél-titkot. De nemkevésbé jelentős, hogy ugyan- csak a kiátkozás terhe alatt tiltotta, hogy a megtérteket megszegyenyítsék. A nehéz megpróbáltatások korszaka volt a rabbenu Gersom ideje. Ahogy ezrével akadtak mártírjai, akadtak olyanok is, akik látszatra elhagyták az ősi zsidó hitet, hogy így menekedjenek a fenyegető haláltól. Ha azután ezek a kényszerkitértők hazataáltak, rabbenu Gersom teljes rehabilitációt akart biztosítani számukra. Jól ismerte a lelkiületüket. Hiszen egy, talán egyetlen gyermeke is közöttük volt és a halál gátolta meg, hogy megvalósítsa a megtérési tervét. Apja igaz zsidót siratott meg benne. Irodalmi téren a talmud hű szövegének gondos megörögzítéséből, maszoretikus szabályok feljegyzéséből állott a tevékenysége. — Döntvényeivel elhatározó erővel avatkozott bele a vallási vitákba. Megállapította a mainzi szent jesivát, amely a talmud kulturáját vitte be a rajnamenti zsidóságba. Ő volt ennek a vidéknek, amelyből aztán ez a szellem szétterjedt egész Európában, első nagy talmudistája. Ahogy Rási leszögezi: A német, a francia és az olasz zsidóság voltaképpen az ő tanítvány-serege. És költő is volt. Piutim-irt, liturgikus költeményeket, amelyek teliste

le vannak vallásos érzéssel. Erev Ros-Hasana hajnalán az ő Zechor berit Abraham kezdetű szelichája sir fel mindmáig a zsinagógákban, sőt az egész vigiliát erről a költeményről nevezte el az ájtatoskodók serege.

A zsidóságnak egyik nagy szelleme volt rabbenu Gersom. Megilleti tehát az ünneplés, az emlékezés mécsese halálának 900-ik évfordulóján! (B. Y.)

RÁDIÓ MŰSOR

Szerda, július 10.

Bucuresti. 13: Kulturális hírek. 13.15: Hangverseny. 14: Hírek. 14.30: Hangverseny. 15: Hírek. 20: Időjelzés, hangverseny. 20.30: Hírek. 20.50: Hírek magyar nyelven. 21: Hírek. 21.15: Hangverseny. 22: Hírek. 22.15: hangverseny. 23.30: Hírek.

Budapest I. 7.40: Torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 13.10: Hangverseny. 13.40: Hírek. 14.30: Katonazene. 15.30: Hírek. 17.20: Meseóra. 17.45: Hírek. 18.15: Operett-részletek hanglemezről. 19: Felolvasás. 19.30: Cigányzene. 20.15: Hírek. 20.25: Felolvasás. 20.35: Rigoletto, Verdi dalműve. 22.40: Hírek. 23.10: Zenekari hangverseny. 0: Hírek. 0.20: Cigányzene. 1.05: Hírek.

Csütörtök, július 11.

Bucuresti. 13: Kulturális hírek. 13.15: Hangverseny. 14: Hírek. 14.30: Hangverseny. 15: Hírek. 20: Időjelzés, hangverseny. 20.30: Hírek. 20.50: Hírek magyar nyelven. 21: Hírek. 21.15: Hangverseny. 22: Hírek. 22.15: Hangverseny. 23.30: Hírek.

Budapest I. 7.40: Torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 13.10: Mailáth Mária grófnő énekel zongorakísérettel. 13.55: Gordonka. 14.30: Melles-zene. 18.15: Cigányzene. 19: Felolvasás. 1.920: Tánccselekedések. 20.05: Előadás. 20.25: Magyar nóták. 20.40: Előadás. 21.15: Operaházi zenekar. 23.10: Cigányzene. 24.25: Jazz hanglemezről.

SZÍNHÁZ-FILM-MŰVÉSZET

Este félkilencor: Pezsgős vacsora

Békffy István és Stella Adorján mulatságos vígjátéka igazi kellemes, nyári szórakozás, két és félórás vidám, gondúzó időtöltés. A két társszerző nem hiába jelenti a legjobb márkát a külföldi színházi világban is — kitűnően értik az ártatlan, kedves mulattatás mesterségét, az életből elcsélt, remekül formált alakok felvonultatását s azt a könnyed tréfát, amely legfőbb erényük.

Fényes Alice és Kovács György mellett a dráma együttes majd minden tagja parádés feladatot kapott a Pezsgős vacsorában, amely ma, szerdán és csütörtökön fél kilencor és vasárnap hatkor kerül színpadra.

Péntek este: Lovasparádé

Szilágyi László és Beck Miklós, a Pozsonyi lakodalom jeles szerzői irták a Lovasparádé

című vidám, derűs katonaperettet, amelynek nálunk péntek este lesz a bemutatás előadása.

A SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Szerda fél 9: Pezsgős vacsora. (Rendes bérlet 39.)

Csütörtök fél 9: Pezsgős vacsora. Péntek fél 9: Lovasparádé. (Szilágyi László és Beck Miklós nagysikerű katonaperettje. Fősz.: Krémer Mancsi, Sándor Stéfi, Báza Éva, Czoppán Flóri, Ditrői Béla, Fülöp Sándor, Csengeri Aladár, Csóka József, Réthely Ödön, Borovszky Oszkár, stb. Rendező: Gróf László. Vezé-

nyel: Szabó Ica. Premierbérlet 40.)

Szombat délután 5: Finom család. (Fényes Alice és Kovács György fellépésével. Olcsó helyárakkal.)

Szombat este fél 9: Lovasparádé. (Rendes bérlet 40.)

Vasárnap délután 3: Handabanda. (Olcsó helyárakkal.)

Vasárnap délután 6: Pezsgős vacsora. Vasárnap este fél 9: Lovasparádé.

A CAPITOL MOZGÓ MŰSORA:

Hazátlanok. A legnagyobb és legszebb francia film. Főszerepekben: Edwige Feuillere és Jean Chevrier. Előtte: Uj szenzációs háborus világhírű, a 460-as Ufa journal. Előadások kezdete: 3, 5, 7, 9 órákor.

AZ URANIA MOZGÓ MŰSORA:

Rendkívüli dupla műsor: 1. A száműzött. Izgalmas kalandfilm, főszerepekben: Warner Baxter, Freddie Bartholomew. 2. A mi kis sztárunk. Vígjáték, főszerepekben: Shirley Temple. Előadások kezdete a záróra meghosszabbítására való tekintettel 3, 6 és 9 órákor. Minden előadásban bemutatásra kerül 2 film és a legújabb UFA híradó.

AZ EDISON MOZGÓ MŰSORA:

1. Marlene Dietrich ragyogó filmje: Az angyal, partnere: Herberth Marshal. 2. A fehér varázs. Izgalmas kalandfilm. Fősz.: Dorothy Lamour, George Raft. A legújabb háborus híradók.

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Nagy dupla műsor: I. Alkatraz foglyai. Nagy Metro-film. Fősz.: Rita Johnson, Tom Neal. Kezdet: 3.10, 6.10, 9.15 órákor. II. Felejthetetlen vígoperett! Nelson Eddy, Eleonor Power és Hajmássy Ilona együttes filmje: Rosalie. Kezdet: 4.30, 7.30. Tekintettel a 11 órai zárórarendelethez, az utolsó dupla műsoros előadás 7.30-kor kezdődik.

A RIO MOZGÓ MŰSORA:

Szerdától: 1. A sors szeszélyei, fősz.: Errol Flynn. 2. A banditák harca. Dick Foránál.

A SELECT MOZGÓ MŰSORA:

Az égből pottyant lány. Ginger Rogers kedvelt művésznő legújabb vígjáték-remekje, tele ötlettel, humorral és zenével. Előadások kezdete a záróra meghosszabbítására való tekintettel 3.15, 5.15, 7.15 és 9.30. Műsoron kívül a legújabb UFA híradó.

APRÓHIRDETÉSEK

Szavanként 2 lej, legkisebb apróhirdetés 20 lej. Alláshirdetések, tudóhelyek és fürdőhirdetések, továbbá elveszett, eltűnt tárgyak miatti hirdetések szavanként 1 lej. Apróhirdetéseket csak előfizetés mellett közlünk. Jelzés levelekre, megkeresésekre csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk és csak portóztott leveleket továbbítunk.

Fogtechnikussal társulna fogászati engedéllyel rendelkező orvos. „Fogász“ jelgére a kiadóba.

Jólfőző mindenest keresek azonnalra. Cím: Deheleanu, Cluj, Calea Victoriei 27.

Gyilkostó 1000 méter magasságban Siesta penzió. Komfortos szobák balkonnal, hidegmeleg folyóvízzel. Információk: Dr Rosenfeld Endre, medic, Gheorgheni.

Háromszobás komfortos kertés villa kiadó. Str. Donath 120. Telefon 36-95.

3 szobás butorozott lakás, konyhával, komforttal, gyönyörű kertés villában, nyaralásra kiadó. Cím a kiadóban.

Jól és kellemesen nyaralhat. Izletes kóser konyha, magaslati levegő. Weisz Benóné Ciucea, jud Cluj.

Nyaraljunk Borszék fürdőn! Szénsavas, meleg és mór fürdők, szállodák, nyaralók, teljes szállodal és penziói ellátás, csendben, nyugalomban és rendben működnek. Vasúti közlekedés: Piatra Neamț és Toplița állomásig, 50 százalék kedvezménytel biztosítva. A vonatérkezéskor autó és autóbuszjáratok.

Nagyváradon 6 hold fajgyümölcsös (2 hold csemegszőlő) teljes bensőséggel, épületekkel, villanyvilágítással eladó. Cím: Rudolf Mosse Oradea.

Egy szobás konyhás komfortos lakás kiadó azonnalra is. Str. Tudor Vladimirescu 16.

Egymásbanyiló két szép butorozott szoba kertés villában belvárosban kiadó fürdőszobahasználattal. Cím a kiadóban.

Keresek 2 kisfiam mellé románul és németül beszélő nevelőnőt. Katz Milkós Bihar.

Uj cionista könyv!
BENEDEK JÁNOS:

„A cionista munkásmozgalom eszmei és történeti fejlődése“

Az első magyar nyelvű alapvető könyv a chaluciu és a cionista munkásmozgalom ideológiai tartalmáról és történetéről. Ara 50 lej. Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályánál.

A léghaderő fontosabb felállítására ren-
könyben óriási h
vezés itt is e
egyetlen fegyv
idő vasfogána
egyik napról
nak elavulttá
ellenfél jobb,
erősebb fegyv
Ha a gép el
ni“, részletek
tökéletesebb
Hogy ez pers
már nem a l
miniszternek

A harcigépe
temes költség
nagy számu és
tartani meg
kiszolgáló sze
hatatlan, koc
léghaderőm t
vai a jól fell
fog maradni.
rövidít arra
feladat helye
haderő szerve
mélyzet kiké
sleges, hogy a
megfelelően t
álljon, tehát
üzemben tart
még valahol
kell, hogy ke
az ujoncból
a két feladat
szu és költség
dék, míg ve
vagy megfigy
katonai termé
désektől, meg
pótlás kérdé
ren. A légi
százszázaléko
lései szerint.
géből álló k
háboru esete
jes legénység

Es most na
anyagi hátte
lőgé egyike
nek. Egy vad
lej, egy feld
zó és távolfe
rülly összege
ges gépek ak
kerülnek da
pusztulásak
hosszu időn
ilyen értékű
léghaderő sz
kell lenni m
Az olasz lég
költségvetése
lira, amelybe
400 ezer lira
20 milliárd le
alább a fele
demes meg
költségvetést
tettel nem h
költségvetés
Az idei költ
szorosa. Eze
fogalmat alk
be kerül az
és korszerű

Sokkal nag
nak a nyers
a repülőgé
ségek és m
szerezhetők
anyagkérés
mai háboru
mekkora a
közölg sz
adatok: Egy
lőméterenkén
gép 55 deká
kilométeres
gyasztott el.
támadás 500
ezer tonna
tehát, hogy
igyeksenek
tatni és meg
időszaka ala
repülések ig
akármelyik
mennységű
előnség legc

Repülőgépek harca — számokban

Mennyi pénzbe kerül a légi háború?

A légihaderő a modern háboru egyik legfontosabb — és legérzékenyebb gépezete. Felállítására rengeteg időt és munkát, nemkülönben óriási költséget igényel, a helyes szervezés itt is elengedhetetlenül fontos. Nincs egyetlen fegyvernem sem annyira kitéve az idő vastagának, mint a légihaderő. Szinte egyik napról a másikra gépek ezrei válhatnak elavulttá és használhatatlanná, ha az ellenfél jobb, gyorsabb, nagyobb teherbírásu, erősebb fegyverzetű gépeket rendszeresít. Ha a gép elavult, nem érdemes „foltoztatni”, részleteket javíttatni, hanem újabb és tökéletesebb típust kell rendszeresíteni. Hogy ez persze mennyi költséggel jár, az már nem a katonák gondja, ez a pénzügyminiszternek kell, hogy fejtörést okozzon.

A harci gépek karbantartása állandó és tetemes költséggel jár. Erre a célra eléggé nagyszámú és szakképzett személyzetet kell tartani, megfelelő műhelyekkel. Ha a földi kiszolgáló személyzet nem jó, a gép megbízhatatlan, kockára teszem a repülő életét, légihaderőm ütőképessége kétes értékű: szövegei a jól felkészült ellenféllel szemben alul fog maradni. Ez a megoldás talán kissé rávilágít arra, hogy mennyi ezerféle más feladat helyes megoldása járul hozzá a légihaderő szervezési kérdéseihöz. A repülőszemélyzet kiképzése is állandó feladat. Szükséges, hogy a gépekhez megfelelő számú és megfelelően képzett pilóta is rendelkezésre álljon, tehát nagyszámú pilótaiskolát kell üzemben tartani. A kiképzés tulajdonképpen még valahol az iskolában, a tizikaórákon kell, hogy kezdődjék. A légihaderónál azután az ujoncból pilótát és katonát nevelnek, ez a két feladat mellérendelt fontosságu. Hosszú és költséges kiképzésen esik át a növendék, míg végre teljes harci értékű pilóta vagy megfigyelő rádiós lesz. Eltekintve a katonai természetű szervezési és anyagi kérdésektől, még óriási a jelentősége az utánpótlás kérdéseinek személyzeti és anyagi téren. A légihaderő veszteséget havonként százszázalékosok lehetnek a szakértők becslései szerint. Ez azt jelenti, hogy egy 4000 gépből álló légitámaszpont részére korlátlán légi-háboru esetén havonta 4000 új gépről és teljes legénységéről gondoskodni kell.

A repülőgépek ára
Ez most nézzünk bele egy kicsit a dolgok anyagi hátterébe. Tudjuk, hogy a hadirepülőgépek egyike a legdrágább harci eszközöknek. Egy vadászrepülőgép általában 6 millió lej, egy felderítőgép 9 millió és egy bombázó és távelfelderítőgép 15—20 millió lej körüli összegbe kerülhet. A nagyobb, különleges gépek akár 30 millió lejt, vagy többre is kerülnek darabonként. Egy-egy ilyen gép pusztulásakor tehát a faramadagság munkával hosszú időn át kiképzett személyzetet kívülről ilyen értékű anyag is veszendőbe megy. A légihaderő szervezésében tehát figyelemmel kell lenni mind ezekre az óriási költségekre. Az olasz légügyi minisztérium 1940—41 évi költségvetése 3 milliárd 261 millió 678 ezer 400 ezer lejt, szóval a légihaderőre mintegy 20 milliárd lej esik. Ennek az összegnek legalább a fele megy új gépek beszerzésére. Erdemes megnézni a tavalyi angol légügyi költségvetést (az ideai háborúra való tekintettel nem hozták nyilvánosságra). Az egész költségvetés összege 205 millió fontnál több. Az ideai költségvetés ennek talán két-háromszorosa. Ezekből a csillagászati számokból fogalmat alkothatunk arról, milyen összegbe kerül az államnak a légierők fenntartása és korszerű nivón való tartása.

A veszteségek — számokban
Sokkal nagyobb gondot okoz talán azoknak a nyersanyagoknak a pótlása, amelyek a repülőgépek üzeméhez elengedhetetlenül szükségesek és megtörténik, hogy csak nehezen szerezhetők be. Elsősorban megint az üzemanyagkérdés merül fel előttünk. A benzín a mai háboru legfontosabb tényezője. Hogy mekkora a gépek fogyasztása, arra vonatkozólag szolgáljanak például a következő adatok: Egy korszerű távelfelderítőgép kilométerenként kb. 40 dekát, egy felderítőgép 55 dekát. Szóval egy felderítőgép 2000 kilométeres útja során két tonna benzint fogyasztott el. Egy ezer bombázógéppel való támadás 500 km. távolságban levő elől ezen ezer tonna benzín végét jelentené. Érthető tehát, hogy éppen a benzín-utánpótlást igyekezzenek a harcban álló felek feltartóztatni és megsemmisíteni. A háboru csendes időszakok alatt a napi felderítés és ellenőrző repülések igen sokszámu tonnába kerültek akármelyik hadviselő félnek, szóval tetemes mennyiségű benzín, minden harc nélkül, az ellenség legcsekélyebb zavarása nélkül fo-

gyasztódott el. Ugyanígy az otthoni iskolázás jelentékeny tonna benzint igényel a legcsökkentettebb keretek mellett is. Itt viszont a csökkentésnek nincs értelme, mert a hiányos kiképzés megbosszulja magát a harctéren.

Néhány megfontolás a veszteségek nagyságáról: Száz leltő repülőgép az ellenség ré-

szére milliárdos veszteség, de talán ez nem is lenne olyan fájó, mint az, hogy 200 főnyi jól kiképzett személyzet is meghalt vagy fogságba esett, szóval nem harcolhat tovább. Gépeket lehet napok alatt építeni, de pilótákat csak évek sora alatt lehet kiképezni. Ez egy olyan pont, ahol a veszteségek már nem mérhetők fel pénzzel és nem is pótolhatók az-zal.

Általánosságban a már említett 100 százalékos veszteségkulccsal számítva egy 4000 repülőgépes haderő fenntartása pusztán a gépanyagot véve, havi 20 milliárd lej, amíhez már a lőszer, bomba, fegyver megújításának óriási költségei járulnak.

KÖZGAZDASÁG

Normalizálódtak a belföldi piacok

Bucuresti, július 9. A bucuresti Kereskedelmi és Iparkamara legújabb hetijelentése szerint a belföldi piacok a normalizálódás képét mutatják. Az elmúlt hetekben tapasztalt nagyobb kereslet ma már alább hagyott, a közönség ismét csak a legszükségesebbeket vásárolja.

Az élelmiszerpiacokon a kínálat kielégítő. A nagykeresedelem kellő készletekkel rendelkezik, a kiskereskedelem ellátását egyes cikkekben zavarja a vagonhiány. Az élőállatvásárokon az árak további szilárdulást mutatnak, ami miatt egyes városokban a húsárak emelkedésére is sor kerülhet. Zsiradékokban még mindig hiány mutatkozik. Viszont főzelékfélékben és gyümölcsökben a kínálat javult és így a piaci árak az ország legtöbb városában csökkennek.

Kézműárakban és általában textilárakban a piac csendes. Az olcsóbb textilárakban és általában a tömegcikkekben az eladások a maximális áron folynak, a kereskedők ezekből is kellő készletekkel rendelkeznek. Mind-

ezek mellett a fogyasztás a maximális árcikkekben sem emelkedett, sőt egyesekben csökkent.

A tűzfapiacokon a helyzet alig mutat javulást. Az állandóan fokozódó kereslet csak részben tudják még mindig kielégíteni, a városi tűzfakereskedők készletbeszerzései sem haladnak előre. Eppen ezért az árak tartottak, szabadáru mindenütt kevés van.

A bór és cipőiparban a helyzet nemcsak hogy nem javult, hanem tovább romlott. Az ország nyersborszükségletének több, mint tíz százalékát Basarabia szolgáltatta. Most ez a mennyiség is kiesett a börtörök ellátásából. A többi nyersanyagokban is nyomasztóbb lett a hiány. Eppen ezért főleg a talpbörgyártás nem kielégítő, míg felsőbörgyben és készletpőkben a készletek kielégítőbbek.

A többi itt fel nem sorolt cikkek forgalmában csekély változás mutatkozik az előző hetekkel szemben. a bucuresti Kereskedelmi és Iparkamara legújabb jelentése szerint.

Az üzletek zárórája Clujon, Dejen, Satu-Maren és Násáudon

Bucuresti, július 9. A Hivatalos Lap július 8-i száma közli a munkaügyi miniszter ama rendeletét, amelyben Cluj, Dej, Satu-Mare és Násáud városokban az üzletek záróráját a következőképpen szabályozták:

Clujon: Fűszer-, élelmiszerüzletek stb. zárórája a belvárosban április 15—szeptember 15-ike között (nyári időszakban) reggel 7—13 és délután 16—20 órák között tarthatnak nyitva. A téli időszakban (szept. 15—április 15) ugyanezek 7 és fél óra—13, valamint délután 15 és fél—20 óra között tarthatnak nyitva. A külvárosokban levő üzletek nyáron 6—13 és 16—20 órák között, míg télen 7—13 és 15—20 órák között tarthatnak nyitva. A Hivatalos Lap részletesen felsorolja, hogy mely uccák tekintendők ebből a szempontból

belvárosnak és melyek külvárosnak.
Satu-Maren: A kereskedők nyáron 8—13 és 16—19 órák között, télen 8—13 és 15—19 órák között tarthatnak nyitva. Ünnepek előtti napokon este nyolcig tarthatnak nyitva. A fűszerüzletek és szatócok délután fél órával később nyitnak és ugyancsak fél órával később zárnak.

Dejen: A fűszer, csemege és szatócüzletek, stb. nyáron fél nyolc—13 és 16—20 órák között, télen 8—13 és 15—19 órák között tarthatnak nyitva. Az egyéb üzletek nyáron 8—13 és 16—19 órák között. Hasonlók a zárórák Násáudon is.

A rendelet mind a négy városban azonnal életbelépett.

Szabályozták a mérnöki hivatalok hatáskörét a közszállításokkal kapcsolatban

Cluj, július 9. 1940 január 26-án törvény jelent meg, amely arról intézkedik, hogy miképpen történik a közszállítások, városokban és tartományokban a közmunkálatok kiadása. Ezt a törvényt annak idején mi is ismerítettük. A Monitorul Oficial 1940 június 11-iki számában új rendelet törvény jelent meg, amely az előbbi törvényt sok vonatkozásban módosítja. Az új törvény lényegesebb intézkedései a következők:

A nem megyeszékhelyű városok műszaki hivatalainak főnökei, ha építész-mérnökök (ingeneri constructori), a következő munkálatok terveit hagyhatják jóvá: javítási és fenntartási köz-munkálatokat 200.000 lej értékig és új köz-munkálatokat 100.000 lej értékig, utjavítási munkálatokat 100.000 lej értékig és új uccák munkálatainak terveit 50.000 lej értékig. Ha a mérnöki hivatal főnöke mérnök ugyan, de nem építész-mérnök, az előbb fel-

sorolt értékű munkálatoknak csak felét hagyhatja jóvá.

A törvényhatósági joggal felruházott városok (municipii), valamint a tartományok műszaki hivatalainak főnökei, amennyiben építész-mérnökök, 3 millió lej értékig hagyhatnak jóvá közmunkálatokra és utmunkálatokra vonatkozó terveket. Ha azonban a hivatal főnöke a törvényhatósági városokban nem építész-mérnök, hanem építész (architect), jóváhagyási hatásköre az építkezési munkálatoknál ugyanolyan, mint az építész-mérnöké, azonban a többi közmunkálatoknál felére csökken.

A tartományi műszaki hivatalok főnökei csak építész-mérnökök (ingeneri constructori) lehetnek.

Ha az elvégzendő munkálatok értéke meghaladja a 3 millió lejt, a terveket jóváhagyás végett a nemzetgazdasági minisztériumban működő felsőbb műszaki bizottsághoz (Consiliul Technic Superior) kell felterjeszteni.

A tartományi műszaki hivatalok két külön táblázatot készítenek azokról a cégekről és szállítókról, amelyek a közmunkálatoknál igénybe vehetők. Az első táblázatba a teljes technikai és pénzügyi felkészültséggel rendelkező cégeket veszik fel, a második táblázatba kerülnek a közepes műszaki és pénzügyi felkészültségű cégek. Ezeket a táblázat-

tokat a belügyminisztérium hagyja jóvá és a Monitorul Oficialban közzéteszik őket. A 10.000.000 lej meghaladó értékű szűkebbkörű árjegyzéknél csak az első táblázatba felvett cégek vehetnek részt.

A helyi közigazgatási hatóságok saját kezelésben elvégezethetnek hármintó munkálatot, amelyek értéke, illetve költségvetési előirányzata nem haladja meg falvakon a 25.000 lejt, nem megyeszékhelyű városokban a 200 ezer lejt, megyeszékhelyeken a 800.000 lejt, törvényhatósági városokban (municipii) az 1.500.000 lejt, a tartományokban a 2.500.000 lejt.

Ismét szabályozták a vendéglőkben a husfogyasztást

Bucuresti, július 9. (Rador). A nemzetgazdasági miniszter értekezletre hívta össze az élelmiszeripari szindikátusok képviselőit, hogy az állatmennyiség csökkenése miatt újból szabályozzák a husfogyasztást. Az értekezlet után Gurgutu miniszterelnök és Leon nemzetgazdasági miniszter a felhatalmazási törvény alapján végzést adtak ki, amely szabályozza a vendéglőkben, sörözőkben és más fogyasztási helyeken kiszolgáltattott hus mennyiségét és árát.

Milyen esetekben mentesek a két százalékos illeték alól a mezőgazdák eladásai

Bucuresti, július 9. (Rador). Az Argus című lap a parasztvásárlások nemzetvédelmi bélyegmentességével kapcsolatban az alábbiakat közli:

A földművesek vásárlásai csak akkor mentesek a kétszázalékos bélyeg alól, ha az adásvétel tárgya mezőgazdasági javak, mint saját gabona, főzelék, zöldségek, majorság, napraforgómag, orvosi növények, tojás, tej, tejtermékek, saját nevelésű állatok, gyapju és más hasonló cikkek. Nem mentesek a falusiak által alkalomadtán eladott árúk, amelyek nem parasztháztartás termékei, mint tűzifa, deszka, építőanyag, téglá, cserép, vas, drót és az ehhez hasonlók.

A ROMAN NEMZETI BANK HIVATALOS DEVIZAFOLYAMAI:

107% felárral:	
Dollár	211.65—217.97
font	851.80—877.37
palesztinai font	852.84—878.40
egyiptomi font	873.54—899.73
svájci frank	47.71—49.27
38% felárral:	
font	567.87—584.91
svájci frank	31.88—32.64
francia frank	8.24—8.31
márka	49—50
olasz lira	1.17—8.25—9.50
pengő	26.50—27
csehszlovák korona	4.68—4.77
szlovák korona	4.68—4.77
török lira	92.—
dinár	2.898—3.08

A SZABADFORGALMI DEVIZAHIVATAL ARFOLYAMAI:

(70%-os kvóták)	
Angol font	973.50
palesztinai font	974.50
egyiptomi font	997.80
dollár	241.90
svájci frank	54.23
francia frank	5.50
svéd korona	57.69
török lira	192
angol font, 40%-os kvóta	1023
angol font, 20%-os kvóta	1073

A B) lista kompenzációs arfolyamai:
font, angol árukra 1.000
font, angol gyarmatok áruira 990

Könyvkötészeti munkákat teljesen és olcsón készíti a

GLORIA

könyvkötészet

Tulajdonosi MARK LAZAR.

OLUJ, Piaja Ulica 2.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE, HIRDESSZEN AZ UJ KELET-BEN!

UJ KELET Legújabb hírek

(Elsőoldali cikkünk folytatása)

igaz megértését várja. Tiszteletben tartva az önök foglalkozását, amely az enyém is volt, mindazokat szeretem, akik ezekben a pillanatokban tárgyilagosságról, országom iránti rokonszenvről tettek bizonyosságot. Mindannyiunknak feladata együttműködni az új európai életet kialakító rend érdekében. Ebben az értelemben érte együttműködésüket ezzel a minisztériummal, üdvözlöm önöket közöttünk.

A fogadáson résztvettek még V. Stoica meghatalmazott miniszter, a propagandaügyi minisztérium államtitkára, Vladimir Jonescu sajtóigazgató, O. W. Cizek helyettes igazgató és még többen.

Hírbaváló ékverési kísérletek Románia és Németország között

Bucuresti, július 9. (Rador.) Bucuresti illetékes körök szerint a budapesti sajtó, amely néhány napja riasztó híreket közöl a romániai helyzetről, különösen az erdélyi etnikai kisebbségekkel foglalkozik. Állandóan azt hangoztatja, hogy a román állam részéről fenyegetések és veszélyek érik a magyar kisebbséget, anélkül, hogy egyetlen alkalommal is megtörtént volna közölnének. A budapesti magyar sajtó ezenkívül előszeretettel közöl fantasztikus híreket a román hatóságoknál a romániai német néppel szemben megnyilvánuló ugynevezett üldözéséről. Könnyű megérteni, hogy ez a kitalált hadjárat azt a célt követi, hogy Románia és Németország között éppen abban a pillanatban verjen éket, amikor Románia közeledési politikát folytat Németországgal szemben. Az ékverési kísérlet teljesen átlátszó, mivel Németország nagyon jól ismeri azt a fedhetetlen elbánást, amelynek a német lakosság a áltálatában a kisebbségek örvendenek Romániában.

Bemutatózó kihallgatáson fogadta Öfelsége az orosz követet

Bucuresti, július 9. A királyi udvar marsalli hivatalának 40. számú közleménye a következőket mondja: Öfelsége július 8-án déli 2 órakor a szokott szertartások között hivatalos bemutatkozó kihallgatáson fogadta Anatoli Josipovics Lavrentiev excellenciáját, a szovjetunió rendkívüli követét és meghatalmazott miniszterét.

Az igazságügyminiszter látogatása a Semmitözskénél

Bucuresti, július 9. (Rador.) Gruiu igaz-

ságügyminiszter hétfőn régi szakás szerint látogatást tett a semmitözskén, ahol Al. Radulescu első elnök fogadta. Az igazságügy miniszter ezután az ilfovi ügyvédi kamarát kereste fel.

Beültették a Le Moment-t

Bucuresti, július 9. (Rador.) A Bucurestiben megjelenő francianyelvű Le Moment című napilapot közrendi okokra való hivatkozással betiltották.

Mit tett Románia Beszarábiában az egészségügyért

Bucuresti, július 9. (Rador.) A szovjet rádió, valamint a Tass távirati iroda állításai szükségessé teszik bizonyos tények leszögezését az 1918-1940 közötti beszarábiai egészségügyi helyzettel kapcsolatban. 1918-ban ezen országrész Romániához való csatlósításának idején a legnagyobb nyomor uralkodott ott, utak és gazdasági szervezetek hiányában. Sorsára hagyott országrész volt, mert az orosz hivatalnokoknak Beszarábia száműzetési helyet jelentett. Böles társadalmi-politika révén a román állam semmilyen áldozatot nem kímélve milliárdos beruházásokkal pótolta a hiányokat. Ami az orosz rádióállomások állításait illeti, az országrész egészségügyi helyzetével kapcsolatban eleget az alábbi adatok ismertetése: 1918-ban kétféle 750 ezer lakosra mindössze 26 körorvosi járás esett, amelyek összesen 25 kórházzal, azaz 1300 ágyval rendelkeztek. 1940-ben Beszarábiában 76 kórház volt 3425 ágyval, 342 orvossal, 257 egészségügyi biztossal, 238 egészségügyi körzettel, 134 falusi és 18 városi ambulanciával. Az ambulanciákon 115 ezer esetben nyújtottak orvosi segínyt és 29 ezer esetben lakásokban. A román egészségügyi hatóságok három tudószanatóriumot létesítettek 590 ágyval. Ugyanakkor pedig egymillió 771 ezer személyt féregmentesítettek. A tifusz megbetegedés száma az 1918-as 5600 esettel szemben 1939-ben 2234-re csökkentek. A születési arányszám növekedett, a halálzási arányszám pedig 19.02-ről 11.07-re csökkent úgy, hogy Beszarábia lakossága ma hárommillió 110 ezer 654 lelket tesz ki az 1918. évi kétféle 750 ezerrel szemben.

Az angolok tovább folytatják a francia hajók üldözését

London közölte Washingtonnal, hogy nem fogja blokálni Martinique szigetét.

London, július 9. (Rador.) Julius 8-án az angol tengeri erők folytatták tevékenységüket annak megakadályozására, hogy a francia flotta egységei német kézre kerüljenek. A 35.000 tonnás „Richeieu” páncélos, a legújabb francia sorhajó ellen sikeres támadást vezettek. Részleteket a nap folyamán fognak közölni.

Tanger, július 9. (Rador.) A Gibraltár előtt átomásozó angol tengeri erőket ismét megtámadtak ismeretlen nemzetiségű repülőgépek.

Newyork, július 9. (Rador.) A Newyork Times washingtoni tudósítója úgy értesült, hogy a brit kormány közölte az amerikai kormánnyal, hogy nem fogja zárni Martinique szigetét.

Francia egységek támadták meg a gibraltári angol flottát?

Algésiras, július 9. (Rador.) Az angol flotta a mai nap folyamán kétszer kifutott Gibraltárról. Ceutában, Lalineában és Algésirasban erős ágyutűz hallottak a tenger felől. Azt hiszik, hogy az angol flotta különítményét francia egységek támadták meg.

Antwerpent bombázták az angolok

Brüsszel, július 9. (Rador.) Ellenséges repülőgépek támadást intéztek az antwerpeni vasútállomások, repülőterek és külvárosok ellen. A német repülőgépek megfutamították az angol gépeket, amelyek röpiratokat dobtak le. Ezekben a röpiratokban közölték, hogy Antwerpent nem tekintik többé nyit-

városnak, miután német csapatok tartozkodnak ott.

Az alexandriai francia flottát is elfoglalták az angolok

London, július 9. (Rador.) Alexander, a tengerészet első lordja, ma a következő bejelentést tette az alsóházban:

— A Richelieu nevű csatahajó ellen gránát- és torpedó támadást intéztünk. A Dakar előtt horgonyzó páncélos oldalra dőlt és süllyedőben van. Az alexandriai kikötőben lévő francia egységeket megakadályoztuk abban, hogy kifussanak a nyit tengerre és leszereljük őket.

Genf, július 9. (Rador.) A Petit Dauphinois jelenti, hogy az alexandriai francia tengeri rajt kifosztották. Ugyancsak Genfből jelentik, hogy az Antillánál lévő francia flottát is pusztulás fenyegeti. Az angolok gyilkolnak, letartóztatásokat eszközölnek, francia hajókat koboznak el és bevezették a blokádot.

Olasz hadijelentés

Róma, július 9. (Rador.) A Stefani közli az olasz vezérkar 29. számú közleményét, mely így hangzik:

A cirenaiikai határnál megsemmisített angol páncélcirkók száma elérte az ötvenet. Keletafrikában légi flottánk bombázta a Kenyában lévő Vazil községet, megsemmisítve egy löszerraktárt. A kenyai Turkánánál több angol katonát foglyul ejtettünk. Ellenséges repülőgépek támadást intéztek Massaua, Diredua és Lula helységek ellen anélkül, hogy nagyobb kárt okoztak volna. Két személy meghalt.

Minisztertanácsot tartott a kormány

A zsidókérdésnek és a gazdasági kérdéseknek első teendőit állapította meg a minisztertanács

BUCURESTI, július 9. (Rador.) Kedden, július 9-én reggel kilenc órakor Ion Giurgutu mérnök miniszterelnök elnökléte alatt a kormány minisztertanácsot tartott. A minisztertanács beható megbeszélés után a zsidókérdés, valamint a gazdasági kérdések megoldására irányuló kormány akciók első teendőit állapította meg. Minisztertanácsi naplót írtak alá a mezőgazdasági és erdőipari munkások mozgósítására a termés betakarítása és a lakosságunk tűzfával való ellátása érdekében. A minisztertanács elhatározta a külkereskedelmi és a nemzetgazdasági minisztériumok egyesítését az ország gazdasági együttműködésének véve kezdetét ezáltal. A minisztertanács 10 óra 40 perckor ért véget.

Másfélóráig tartó felhőszakadás viharzott végig Kolozsváron

Cluj, július 9. Kedden délután háromnegyed öt órakor a tikkasztó hőséget viharos felhőszakadás váltotta fel, amely több mint másfél óráig keresztül szünet nélkül záporozott végig a város uccáin. A borzalmas mennyiségű vízáradat következtében a Malomárok vize kiöntött és elárasztotta a Mihai Viteazul teret, sőt a lejtősebb uccákban meggyült a víz és zuhatagszerűen beáradt a

szuterén lakásokba is.

A víz sebes patak módjára vágatott végig az előntött uccákon úgy, hogy több helyen a tűzoltók segítségét kellett igénybevenni a lakosságunk. A tűzoltóság sűrűn rohogott ki az elárasztott házakhoz és lázasan dolgozott a víznek a lakásokból való kiszivattyuzásán.

A francia minisztertanács jóváhagyta az új alkotmány-tervezetet

Laval képviseli a kormányt a nemzetgyűlés előtt

Genf, július 9. (Rador.) A DNB jelenti Vichyből, hogy a francia kormány hétfőn este minisztertanácsot tartott Lebrun elnökletével. A kormány tanulmányozás alá

vette, majd elfogadta az alkotmányreform tervezetét. Laval helyettes miniszterelnök kapott megbízatást arra, hogy a nemzetgyűlés előtt a kormányt képviselje.

„Anglia és az USA egységesen járnak el a Távolkeleten”

— írja egy japán lap az angol kormánynak a japán jegyzékre adott kitérő válasza kapcsán

Tokió, július 9. (Rador.) A NDB jelenti: Az angol kormány tagadó válasza a burmai és hongkongi fegyverszállítások ügyében rossz benyomást keltett japán politikai körökben. Az angol válasz indokolását kitérőnek minősítik.

Az „Asahi Shimbun” című lap így ír: Miután Európában csorbát szenvedett a brit tekintély, Anglia most Ázsiában tanúsít kihívó magatartást. Világos, hogy az Egyesült Államok és Anglia egyetértésben járnak el.

Beiktatták az új kultusz-minisztert

BUCURESTI, július 9. (Rador.) Kedden délután 5 órakor iktatták be hivatalába Radu Budisteanu, az új kultuszminisztert. Budisteanu minisztert Horia Sima mutatta be volt munkatársainak és kérte őket, hogy a megújulás szellemében ugyanazt a támogatást nyújtsák az új miniszternek is. Budisteanu a következőket mondotta az egybegyűlt tisztviselőknek:

— Szenvedtünk egy eszméért, amely megvalósuló félben van. Ismerem a minisztérium összes kérdéseit. Végül kijelentette az új kultuszminiszter, hogy az összes főmunkatársainak megbízását megújítja.

TELEKI ÉS CSÁKY HIVATALOS LÁTOGATÁSA NÉMETORSZÁGBAN

Budapest, július 9. (Rador.) A magyar távirati iroda jelenti: Hivatalos körök szerint Teleki miniszterelnök és Csáky külügyminiszter kedden Németországba utaztak. Látogatásuk hivatalos jellegű. A két miniszter elutazott Münchenbe, ahol tárgyalásokat fognak folytatni a német vezető személyiségekkel.

Megszavazták az új francia alkotmányt

GENF, július 9. (Rador.) A Stefani jelenti Vichyből: A francia nemzetgyűlés 95 szavazattal 3 ellenében megszavazta az új alkotmányt.

MENESZTETTÉK ÁLLÁSÁBÓL FRANCIAORSZÁG LONDONI ÜGYVIVŐJÉT

Genf, július 9. (Rador.) A Stefani jelenti Vichyből: Roger Cambont, Franciaország londoni ügyvivőjét menesztették állásából, ami újabb bizonyítéka annak, hogy a francia-angol diplomáciai összeköttetés megszakadt.

BURDUJENIG KÖZLEKEDIK BUKOVINÁBAN A KOLOZSVÁRI GYORS

Bucuresti, július 9. (Rador.) A CFR vezérigazgatósága közli, hogy a Kolozsvár és Darmanesti között közlekedő 420. és 408. számú gyorsvonatokat Burdujeni-ig meghosszabbították.

— Románia fakivitele 25 százalékkal csökkent. Bucurestiből jelentik: Az erdőüzemek termékeinek kivitele az év első hónapjában 202.019 tonna volt, a múlt év megfelelő időszakának 356.300 tonna kivitelével szemben. A csökkenés 27 százalékos. 1940-ben semmilyen tüzfakivitel nem történt.

1 LEUPC
forrás megjel

Külpolitika

A TIMPUL...
A német ille...
vőjének nagy...
tájfák.
A különböző...
ságit az euró...
szének gazdas...
a rendszert ne...
zsgazdasági te...
donálása, hane...
mára közös pé...
mezni. A franc...
ling közötti ka...
tós lépés törté...
A valutáris...
korai volna...
körök. Elmélet...
kell azzal, hog...
szé fogják kap...
lőszini az is, h...
szamszerének...
nek alapján n...
majd be, amely...
résztvevő állam...
Berlinben ki...
kérdés megold...
szes, eddig elin...
ügyeket. Addig...
megoldásokról...
megvalósításra...
A német főv...
kapcsolatosan...
vő lesz az Egy...
a világ aranya...
nek. Vajjon ez...
amerikai banko...
hasznos beruhá...
Es ha igen, n...
zónai ezeket a...
Eből a szemp...
sevelt elnök le...
tosságát, aki k...
Államoknak els...
foglalkozniok...
Az Egyesült...
val kapcsolatos...
megállapítást...
közvetett bizon...
lárságának.
Amerikában...
ismert angol...
cikke, amely...
harmadszori jel...
A lap vélemé...
pontból nincs...
jólétetésére, m...
sága biztosítva...
demokrata pá...
párt elnökjelö...
vonal hiva...
Miután külpo...
a két nagy pár...
rata párt közöt...
Franklin Roose...
jelenti ki a Ne...
Bonnet volt...
Vichyben tett...
adásának felel...
elének érdeklőd...
ban. Bonnet tő...
a német-lengye...
konferenciát ig...
gol és a lengy...
szárnyu fárad...
francia összeü...
írások ki az el...
A Berliner...
hogy ha a legl...
országok vol...
Franciaország...
szott a háború...
semminel sem...
teljesítségét...
volnak. A franc...
nyilvánvalóbb...
miniszterint a...
abban az esetb...
javaslatát.
A Deutsche...
del kapcsolatos...
hogy a francia...
ség útjára lépt...
és a jövő szem...